

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра міжнародних відносин, управління та адміністрування
(назва кафедри)

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНА

Зав. кафедрою _____
(підпис)

д.е.н., доцент Михайлик Д.П.
(Науковий ступінь, вчене звання (прізвище та ініціали))

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО
КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Виконав
ст. гр. – ФБС-228

(підпис)

Т.С. Морозова
(ініціали та прізвище)

Науковий керівник
к.е.н., доцент
(Науковий ступінь, вчене звання,
посада)

(підпис)

М.В. Адаменко
(ініціали та прізвище)

Запоріжжя

2023

ПРАТ «ПВНЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра міжнародних відносин, управління та адміністрування
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав.кафедрою _____
(підпис)

д.е.н., доцент Михайлик Д.П.
(Науковий ступінь, вчене звання (прізвище та ініціали))

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

Студенту гр. ФБС-228, спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Морозовій Тетяні Сергіївні

1. Тема: Аналіз та шляхи підвищення ефективності формування та використання власного капіталу підприємства

затверджена наказом по інституту № 02-10 від 27.01.2023 р.

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: 12.06. 2023 р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці

1. визначити економічну сутність власного капіталу підприємств;
2. охарактеризувати нормативно-правову базу формування та використання власного капіталу підприємств;
3. надати характеристику методиці аналізу власного капіталу підприємств;
4. надати фінансово-економічну характеристику досліджуваного підприємства;
5. проаналізувати стан та показники ефективності формування й використання власного капіталу досліджуваного підприємства;
6. розглянути заходи з удосконалення системи управління власним капіталом досліджуваного підприємства;
7. обґрунтувати доцільність реалізації запропонованих заходів

4. Календарний графік підготовки кваліфікаційної роботи

№ етапу	Зміст	Терміни виконання	Готовність по графіку %, підпис керівника	Підпис керівника про повну готовність етапу, дата
1	Збір практичного матеріалу за темою кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
2	I атестація I розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
3	II атестація II розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
4	III атестація III розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи, висновки та рекомендації, додатки, реферат			
5	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи на оригінальність			
6	Доопрацювання кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи, підготовка презентації, отримання відгуку керівника і рецензії			
7	Попередній захист кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			
8	Подача кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи на кафедру			
9	Захист кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи			

Дата видачі завдання: 16.01.2023 р.

Керівник кваліфікаційної
бакалаврської роботи

(підпис)

Адаменко М.В.
(прізвище та ініціали)

Завдання отримав до виконання

(підпис студента)

Морозова Т.С.
(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Бакалаврська дипломна робота: 69 стор., 15 табл., 4 рис., 64 використаних джерел, 6 додатків.

Метою бакалаврської дипломної роботи є теоретичне обґрунтування, прикладні дослідження методів формування та використання власного капіталу із визначенням резервів його зростання на підприємстві.

Об'єктом дослідження в роботі виступає процес аналізу та пошуку резервів підвищення ефективності фінансування підприємств за рахунок власного капіталу.

Предметом роботи є методи аналізу власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест».

Шляхи підвищення ефективності фінансування ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за рахунок власного капіталу передбачають удосконалення циклу управління власним капіталом на основі його структуризації, а саме впровадження статті «Резервний капітал». Підвищення ефективності власного капіталу отримати за рахунок фінансово-господарських заходів, які націлені на максимізацію прибутку. З цією метою у 2024 році варто врахувати пропозиції зниження собівартості реалізації продукції і послуг та збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції і послуг.

Позитивним в діяльності заводу є збільшення рентабельності власного капіталу у 2024 році до величини 3,96%, а, як наслідок, період окупності власного капіталу скорочується до 25,3 дні. У майбутньому заводу доцільно нарощувати обсяги чистого прибутку, котрий здатен позитивно сприяти на формування окремих статей власного капіталу.

**ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ, СТАТУТНИЙ ФОНД, НЕРОЗПОДІЛЕНИЙ
ПРИБУТОК, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ КАПІТАЛУ, ЕФЕКТ ФІНАНСОВОГО
ЛЕВЕРИДЖУ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ**

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	6
ВСТУП	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.1. Економічна сутність, функції та роль власного капіталу в діяльності підприємства	Ошибка! Закладка не определена.
1.2. Нормативно-законодавче забезпечення функціонування власного капіталу підприємства	Ошибка! Закладка не определена.
1.3. Методика аналізу та визначення показників процесу управління власним капіталом підприємства	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ШВЕЙНА ФАБРИКА «ДЕКАРЕСТ»	Ошибка! Закладка не определена.
2.1. Загальна характеристика ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» та аналіз результатів його діяльності ..	Ошибка! Закладка не определена.
2.2. Аналіз динаміки і структури власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»	Ошибка! Закладка не определена.
2.3. Оцінка ефективності фінансування ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за рахунок власного капіталу	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ШВЕЙНА ФАБРИКА «ДЕКАРЕСТ»	Ошибка! Закладка не определена.
3.1. Шляхи підвищення ефективності формування та використання власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»	Ошибка! Закладка не определена.
3.2. Оцінка економічного ефекту від запропонованих заходів	Ошибка! Закладка не определена.
ВИСНОВКИ.....	Ошибка! Закладка не определена.
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	79

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ
І ТЕРМІНІВ

Скорочення	Повна назва	Пояснення/переклад
абс.	абсолютний, абсолютне	
відн.	відносний, відносне	
вир-во	виробництво	
грн.	гривня, гривень	
коп.	копійка	
м.	місто	
розд.	розділ	
р-н	район	
ред.	редакція, редактор	
рис.	рисунок	
стор.	сторінка	
табл.	таблиця	
тис. грн.	тисяч гривень	

ВСТУП

Створення і нормальне функціонування підприємств будь-якої форми власності неможливе без формування достатнього обсягу власного капіталу. Раціональна структура власного капіталу та ефективність його використання безпосередньо впливають на формування добробуту власників підприємства. Актуальним у цьому питанні також є вирішення проблем управління власним капіталом як основним джерелом, що сприяє підвищенню економічних конкурентних переваг підприємства.

Практика доводить ефективність функціонування будь-якого підприємства залежить від раціональної стратегії управління власним капіталом, наявними в його розпорядженні. Це пов'язано з тим, що власний капітал виступає одним з основних джерел фінансування діяльності підприємства.

У сучасних умовах найбільш відомими розробками, присвяченими проблемам власного капіталу підприємства, є праці Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна, Л.С. Ситник, О.О. Терещенко, В.М. Шелудько, А.М. Поддєрьогін, К.В. Ізмайлова, Д.В. Шиян, Н.І. Строченко та інших учених-економістів. Однак ряд питань вимагають подальшого теоретичного і практичного обґрунтування, тому доцільним представляється розгляд даної теми.

Метою бакалаврської дипломної роботи є теоретичне обґрунтування, прикладні дослідження методів формування та використання власного капіталу із визначенням резервів його зростання на підприємстві.

У відповідності з поставленою метою в роботі буде вирішено ряд задач:

1. вивчено поняття, функції та значення власного капіталу в діяльності підприємства;
2. надано основні інформаційні джерела та методика аналізу власного капіталу підприємства;

3. розглянуто методичні основи використання власного капіталу в якості джерела фінансування підприємства;

4. надано загальну фінансово-економічну характеристику ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» та аналіз результатів його діяльності;

5. здійснено аналіз динаміки і структури власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»;

6. надано оцінку ефективності фінансування ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за рахунок власного капіталу;

7. вивчено шляхи підвищення ефективності управління власним капіталом ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»;

8. досліджено оцінку економічного ефекту від запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження в роботі виступає процес аналізу та пошуку резервів підвищення ефективності фінансування підприємств за рахунок власного капіталу.

Предметом роботи є методи аналізу власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест».

До складу методів виконання дипломної роботи можна віднести: аналіз теоретичних джерел, методи і прийоми фінансового аналізу (використання абсолютних, відносних і середніх величин, групування, порівняння), прийоми порівняння, індексний метод, а також методи горизонтального (часового) аналізу, вертикального (структурного) аналізу.

Інформаційною базою роботи виступили нормативно-правові акти, фундаментальні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячені питанням аналізу власного капіталу та пошукам резерву його зростання на підприємстві. Практична частина роботи виконана при залученні поточної фінансової документації та повного пакету фінансової звітності ТОВ «Швейна фабрика «Декарест».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність, функції та роль власного капіталу в діяльності підприємства

Сучасне бізнес-середовище вимагає вдосконалення політики управління власним капіталом, оскільки власний капітал є частка багатства компанії, що фінансується за рахунок коштів її власників та власних коштів. Довгий час вітчизняна теорія та практика приділяли мало уваги питанню фінансування діяльності господарської структури за рахунок власного капіталу. Це тим, що у умовах економіки виконавчого порядку державні підприємства наділялися централізовано дозволеним капіталом, який було змінено. При цьому антиринкові методи фінансування підприємств, такі як бюджетні дотації, гранти та субсидії відігравали домінуючу роль.

Сьогодні питання переорієнтації на ринкові форми дуже актуальне щодо способів фінансування підприємств, особливо щодо формування акціонерного капіталу. Привабливим для фінансистів і те, що з залучення коштів рахунок збільшення акціонерного капіталу їм не потрібно майновий заставу чи гарантії третіх осіб, і навіть те, що ресурси, вкладені в акціонерний капітал підприємства, перебувають у їхньому розпорядженні протягом багато часу.

З іншого боку, практикуючі фахівці, такі як скарбники компаній, фінансові менеджери та бухгалтери, стикаються зі значними труднощами при спробі використати цей метод фінансування. Для успішного проведення операцій з акціями компанії та ефективного використання даного методу фінансування на практиці фінансистам необхідно освоїти такі питання: цілі, послідовність та умови збільшення (зменшення) статутного та власного капіталу; резерви підприємства, їх види, величина та порядок формування;

додатковий капітал: порядок його формування та використання; оподаткування операцій, пов'язаних із збільшенням (зменшенням) статутного капіталу, додаткового капіталу та реінвестуванням прав суспільства.

Зазначимо, що такі поняття, як "власний капітал", "додатковий капітал", "статутний капітал" та "складковий капітал" часто зустрічаються у науковій та практичній літературі. Для чіткого розуміння процесу, описаного нижче, необхідно дати чітке визначення цих понять.

З практики ясно, що статутний капітал компанії - це результат першої статті розділу пасиву балансу, тобто перевищення активів компанії над її зобов'язаннями за балансовою вартістю. Так вважає доктор економічних наук, професор О.О. Терещенка [1].

Посилаючись працювати Г.А. Крамаренко та А.Є. Чорної [2], думка авторів зводиться до того що, що " політика формування власного капіталу є частиною загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає у підтримці виробничо-комерційної діяльності підприємства " . Ця політика має такі цели:

- Створення необхідної суми основних засобів за рахунок власного капіталу;
- Створення необхідної суми основних засобів за рахунок власного капіталу; створення повної суми основних засобів.

Управління капіталом – створення власних фінансових ресурсів, а також їхнє раціональне використання.

Натомість, І.А. Бланк [3] звертає увагу, що капітал підприємства характеризується як своєю багатогранністю, а й різноманітністю осіб, у яких він виступає. Вчений припускає, що під загальним поняттям «підприємницький капітал» маються на увазі найрізноманітніші його види, які характеризуються в наш час кількома десятками термінів.

О.М. Бандурко, М.Я. Коробов, П.І. Орлов та К.Я. Петриков [4] дещо інакше трактують поняття власного капіталу, стверджуючи, що "... власний капітал підприємства - це фінансові ресурси, вкладені підприємством у свою

організаційно-господарську діяльність" і що "... нормою успішної та прибуткової діяльності є ситуація, за якої якою власний капітал найкраще використовує свої фінансові ресурси, має високу конкурентоспроможність на ринку та фінансову стійкість".

Британський економіст Г. Кокінс [5] стверджує, що власний капітал компанії - це сукупність коштів, сума яких може бути збільшена за допомогою операцій із цінними паперами.

Крім того, вчений вказує, що форму власного капіталу компанії можна поділити на дві категорії: інвестований капітал (*invested capital, paid-up capital*) та накопичений капітал (*accrued capital*). При цьому інвестований капітал є сумою номінальної вартості звичайних і привілейованих акцій та додаткового інвестованого капіталу компанії, який також можна розділити в залежності від джерела формування.

У цьому Ван Хорн Ж.К. [6] вказує, що з погляду фінансового менеджменту "капітал компанії характеризується загальною вартістю її коштів у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах з метою формування її активів (цінних паперів)". Ця думка характерна зарубіжних учених, оскільки у роботі задіяно дуже багато імітаційних цінних паперів.

Враховуючи вищесказане, стає ясно, що власний капітал характеризує загальну вартість активів, що належать компанії, з яких формується повна частка активів компанії. Ця частка активів, сформована з інвестованого капіталу є непокритим активом компанії.

У фінансовій звітності, згідно з Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [7], "... Нагадаємо, що "власний капітал визначається як власне джерело коштів компанії, або інвестований засновниками (учасниками), або що знаходиться в чистому прибутку, без встановленого терміну повернення".

Проте Л.М. Павлова [8] зазначає, що «...власний капітал є фінансовою основою підприємства міста і представлений такими основними формами» (рис. 1.1).

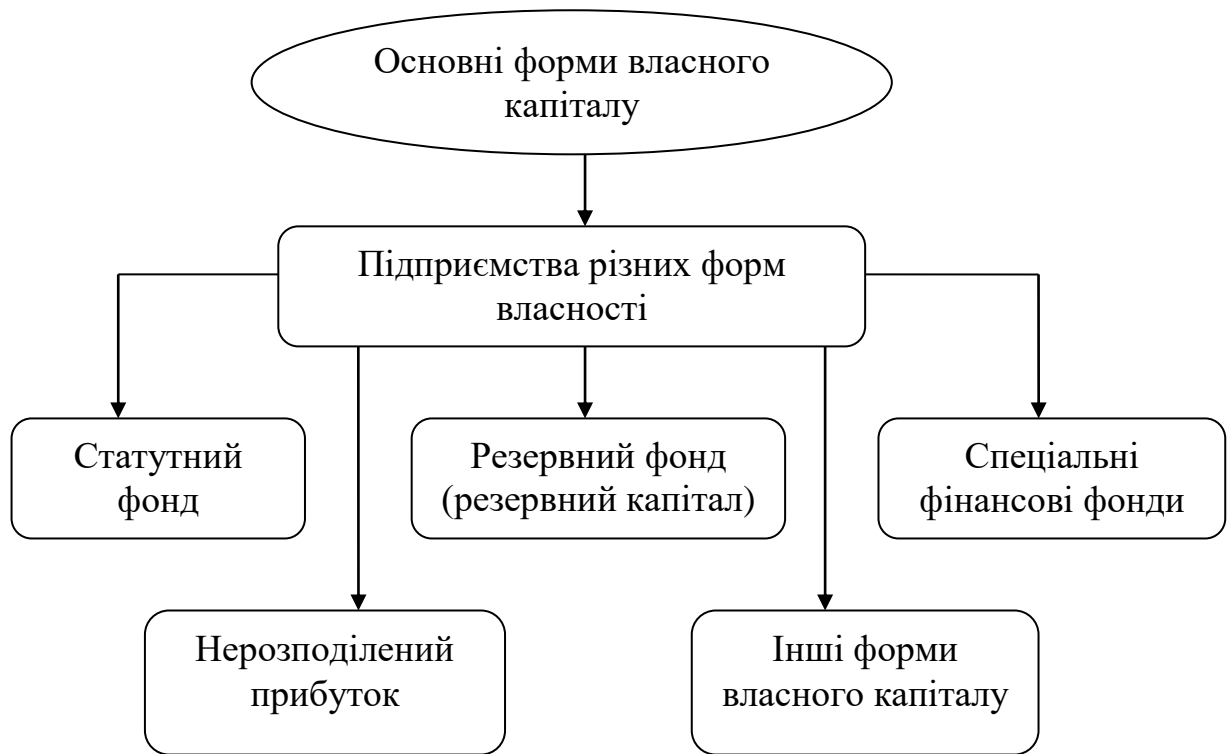

Рис. 1.1. Схема основних видів (форм) власного капіталу підприємства

Основні компоненти власного капіталу представлені у вигляді статутного капіталу, допоміжного капіталу, резервного капіталу та нерозподіленого прибутку. Інформацію про розміри статутного та резервного капіталу можна знайти у статуті компанії. Коефіцієнт статутного капіталу одна із основних показників кредитоспроможності підприємства. На його основі визначається фінансова незалежність, фінансова стабільність та стійкість підприємства.

Павлова [8] зазначає, що статутний капітал характеризує початкові власні кошти підприємства з формування активів для початку бізнесу. Його розмір визначається статутом підприємства. Для підприємств із різними сферами діяльності та організаційно-правовими формами. Мінімальний розмір статутного капіталу регулюється законом. У той самий час, на думку російських вчених, резерви (резервний капітал) - частина власного капіталу підприємства, призначена для внутрішнього страхування його господарську діяльність. Розмір цієї частини визначається установчими документами.

Резерви формуються з допомогою прибутку підприємства (мінімальна сума, отчислюемая з прибутку на резерви, встановлено законом).

В.І. Арначій, В.Д. Чумак, О.Ю. Смолянська та Л.В. Черненко [9] наголошують на тому, що важливу роль у капіталі підприємства відіграють спеціальні (пільгові) фінансові фонди. До них відносяться форми власні кошти, призначені для цільового використання. У складі цих грошових фондів традиційно виділяють амортизаційні фонди, ремонтні фонди, фонди охорони праці, фонди спеціальних програм та фонди розвитку. Порядок формування та використання цих фондів регулюється статутом підприємства та іншими установчими та внутрішніми документами.

У свою чергу, А.М. Поддерогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін [10] стверджують, що стаття "нерозподілений прибуток" повинна займати важливе місце у структурі капіталу підприємства. На думку вчених, нерозподілений прибуток характеризується частиною прибутку підприємства, отриманого в попередньому періоді, який не був використаний для споживання власниками (акціонерами, пайовиками) або працівниками. Ця частина прибутку призначена для капіталізації чи реінвестування у розвиток виробництва. За своїм економічним змістом вона є однією з форм накопичення власних ресурсів підприємства та внеску у майбутній розвиток виробництва.

На практиці відомі й інші форми (види) капіталу: розрахунки майном (при здачі в оренду) та розрахунки з учасниками (при виплаті доходу у вигляді відсотків або дивідендів), що відображаються у першому пасиві балансу.

На думку А.М. Клименкова [11], під власним капіталом підприємства слід розуміти його власні грошові ресурси, створені за рахунок фінансових ресурсів, представлених відтоком прибутку та амортизацією. Клименкова зазначає, що власний капітал можна розділити за рівнем відповідальності так:

- по-перше, статутний капітал, розмір якого визначається в установчих документах та підлягає обов'язковій реєстрації у Державному реєстрі юридичних осіб;

- по-друге, додатковий (незареєстрований) капітал, який є додатковим сплаченим капіталом і нерозподіленим прибутком.

На думку професора Г.Г. Кирейцева [6], капітал підприємства є основою як початку, так продовження господарську діяльність підприємства. Він наголошує, що "сутність капіталу компанії розкривається через його функцію" (рис. 1.2).

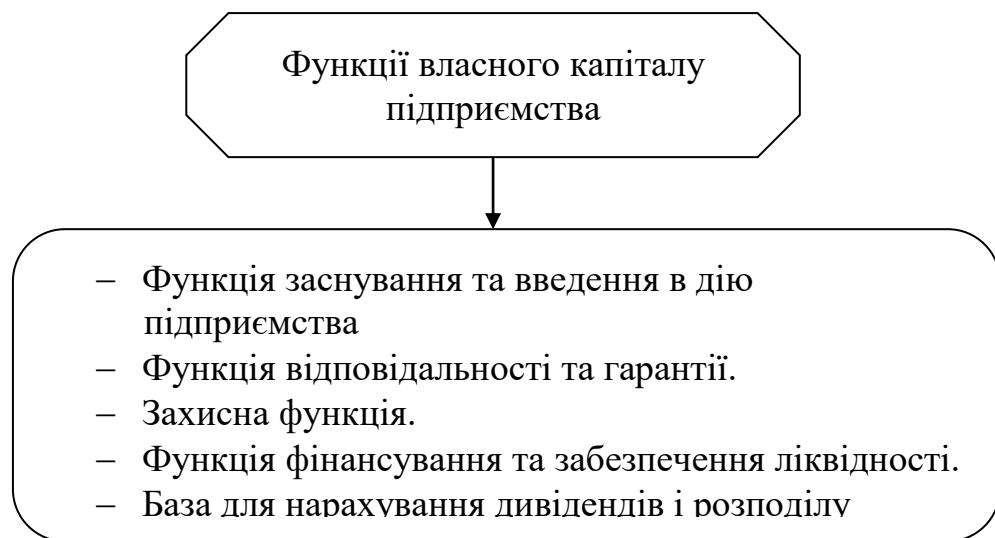

Рис. 1.2. Схема основних функцій власного капіталу підприємства

На думку економістів [1, 2, 4, 9, 10, 12], кожна з цих функцій має змістовне призначення в процесі управління капіталом. Так, функції створення та введення підприємств в експлуатацію свідчать про те, що власний капітал статутної частини є фінансовою основою запуску нового підприємства. У свою чергу, функція боргу та гарантії свідчить про те, що статутний капітал є свого роду кредитним забезпеченням для кредиторів підприємства. Власний капітал пасивної частини балансу відповідає чистим активам в активної частини балансу. Чим більший власний капітал підприємства, включаючи акціонерний капітал, тим більше збитків воно

може зазнати без шкоди для інтересів своїх кредиторів і, отже, тим вища його кредитоспроможність.

Функція захисту дуже істотно впливає. Якщо попередня функція вказує на цінність власного або акціонерного капіталу для кредиторів, то функція захисту показує цінність власного капіталу для власників. Чим більший власний капітал, тим більше компанія захищена від факторів, що загрожують її існуванню. Якщо власний чи акціонерний капітал постійно зменшується внаслідок збиткової діяльності, компанія перебуває на межі банкрутства.

У свою чергу, це функція фінансування та ліквідності. Грошові вкладення, поряд із матеріальними активами, такими як будинки, обладнання та цінні папери, стають грошима. Вони можуть бути використані для фінансування ділових операцій, інвестиційної діяльності та для погашення позик. В результаті вони підвищують ліквідність підприємства, з одного боку, та збільшують можливість довгострокового фінансування – з іншого.

Основа для виплати дивідендів та розподілу активів Річний прибуток розподіляється та виплачується або накопичується (використовується для збільшення статутного чи резервного капіталу) власникам прав на підприємстві у формі дивідендів. Дивіденди зазвичай нараховуються у заздалегідь встановлених розмірах залежно від частки акціонера у статутному капіталі. Так само розподіляються активи компанії у разі ліквідації чи реструктуризації.

У сучасних умовах компанії приділяють велику увагу функціям управління та контролю власного капіталу. Відповідно до закону, власники компанії можуть брати участь у її управлінні. Вищим органом акціонерного товариства чи товариства з обмеженою відповідальністю є загальні збори, які призначає керівництво та ревізійну комісію. Істотний контроль за бізнесом здійснюється власниками контрольного пакету корпоративних прав. Володіння контрольним пакетом акцій дозволяє власникам проводити власну політику стратегічного розвитку, формувати дивідендну політику та

контролювати персонал. Таким чином, акціонерний капітал дає їм право розпоряджатися факторами виробництва та майном підприємства.

В.І. Данилюк та М.А. Савич [13] зазначають, що " формування структури капіталу тісно пов'язані з характеристиками кожного з її компонентів ". Дослідники зазначають, що власний капітал має такі основні позитивні характеристики: його легко залучити, оскільки рішення про збільшення власного капіталу приймається власниками та менеджерами підприємства, не вимагаючи згоди інших суб'єктів; його використання не вимагає виплати відсотків у будь-якій формі; будь-яка висока здатність приносити дохід у сфері своєї діяльності, забезпечуючи фінансову стійкість та довгострокову платоспроможність підприємства, однак це

У цьому вітчизняний учений М.Ю. Коробов [14] вказує, що фінансові ресурси - це централізовані та децентралізовані цільові фонди, що утворюються в процесі розподілу та перерозподілу національного багатства, валового суспільного продукту та національного доходу та призначені для використання відповідно до соціально-економічного розвитку суспільства. І індивідуальні підприємства Це визначення чіткіше сформульовано так.

Відомо, що фінансові ресурси, формою ідентифікації яких є фонд грошових коштів, мають такі характеристики:

- По-перше, фінансові ресурси завжди є відносинами власності, як статичні, і динамічні, тобто. вони належать державі, компанії, приватному сектору чи суспільству;

- по-друге, фінансові ресурси завжди мають чітке джерело та чітке призначення; і

- по-третє, формування та використання фінансових ресурсів завжди має правовий аспект та регулюється правовими актами.

Фільштейн Л.М. [15] показує, що фінансові ресурси характеризуються тим, що на відміну від грошей вони є не зміною форми вартості, а фінансовим результатом відтворювального процесу. Фінансові ресурси є потенціалом для економічного та соціального розвитку.

Брігхем Дж. Брігхем Дж. [16] характеризує фінансові ресурси як частину національного доходу, виражену в грошах і зосереджену безпосередньо в державі або на підприємствах для використання у відтворенні та розширенні потреб населення. Він зазначає, що більшість фінансових ресурсів створюється за рахунок відрахувань на прибуток, соціальне забезпечення та інші соціальні потреби. Важливу частину становлять непрямі податки. Крім того, частина фінансових ресурсів є трансфертною ціною основних фондів (амортизація). Таким чином, основна частина фінансових ресурсів - це приплив коштів від новоствореної вартості.

Таким чином, власний капітал відіграє важливу роль в управлінні підприємствами. Власний капітал підприємства – це фінансові ресурси, вкладені в організацію та фінансування його господарської діяльності. Капітал є фінансовою основою підприємства та представлений в основних формах: статутні фонди, резервні фонди, спеціальні (цільові) фонди та нерозподілений прибуток. Управління капіталом - це ефективне використання вже накопиченої частини капіталу, а й формування власних фінансових ресурсів.

Наступним етапом дослідження нормативно-правове забезпечення функції власного капіталу підприємств.

1.2. Нормативно-законодавче забезпечення функціонування власного капіталу підприємства

На сучасному етапі розвитку економіки важливо визначити значення капіталу для започаткування та продовження ефективної діяльності підприємств. Також необхідно розглянути основні відмінності у формуванні статутного капіталу на підприємствах різних організаційно-правових форм діяльності відповідно до українського законодавства.

Інформаційною базою процесу управління капіталом є законодавство, що регулює діяльність підприємств різних форм власності та визначає

особливості складання форми 4 "Звіт про власний капітал". У зв'язку з цим у статті розглянуто особливості формування статутного капіталу підприємств відповідно до організаційно-правових форм господарювання - акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, товариств з додатковою відповідальністю, повних товариств та інших організаційно-правових форм - згідно з чинним законодавством України.

Відповідно до Закону України "Про господарські товариства" [17], акціонерним товариством визнається товариство, статутний капітал якого поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і яке несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а товариством з обмеженою відповідальністю визнається товариство, статутний капітал якого поділений на визначену кількість часток однакової номінальної вартості і яке несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства. Товариство з обмеженою відповідальністю - це товариство, статутний капітал якого поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, а борги товариства несуть виключно майном товариства. Акціонери несуть відповідальність за борги товариства лише в межах належних їм акцій. Якщо це передбачено статутом, акціонери, які не повністю оплатили свої акції, також несуть відповідальність за борги товариства в межах несплаченої суми. Акціонерне товариство може збільшити свій статутний капітал, якщо всі раніше випущені акції повністю оплачені за ціною, не меншою за їхню номінальну вартість. Статутний капітал може бути збільшений шляхом випуску нових акцій, обміну облігацій на акції або збільшення номінальної вартості акцій у порядку, встановленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Статутом банків та страхових установ, які є акціонерними товариствами, може бути передбачений окремий порядок збільшення статутного капіталу. Зменшення статутного капіталу акціонерного товариства може здійснюватися шляхом зменшення номінальної вартості акцій або зменшення кількості акцій шляхом придбання та викупу частини акцій у власників акцій.

Крім того, відповідно до законодавства України «Про господарські товариства» товариством з обмеженою відповідальністю є товариство, капітал якого поділено на частки, розмір яких визначається установчими документами. Акціонери компанії несуть відповідальність у розмірі її статутного капіталу [17]. Компанія з обмеженою відповідальністю має створити статутний капітал, розмір якого не може бути нижчим за еквівалент 100 мінімальних розмірів заробітної плати, визначеної на основі мінімальної заробітної плати, що діє на момент реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю, з яких 50% має бути сплачено. Статутний капітал цього товариства може бути збільшений за рахунок додаткових внесків учасників, виплачених учасникам дивідендів та нерозподіленого прибутку.

З іншого боку, товариство з обмеженою відповідальністю - це організація, частки якої поділені за формою, зазначеною в установчих документах. Акціонери таких товариств несуть відповідальність своїми внесками до статутного фонду, а в разі їх недостатності — додатковими активами всіх учасників у розмірі вкладу кожного учасника [17]. Граничний розмір відповідальності кожного учасника встановлюється в установчих документах.

У загальному вигляді порядок формування капіталу та його характеристика в залежності від організаційно-правової форми підприємства тепер чітко представлені в таблиці 1.1.

Таким чином, формування капіталу має певні особливості, зумовлені організаційно-правовою формою діяльності підприємства згідно з чинним законодавством України. Цю специфіку необхідно враховувати як із створенні підприємств цього типу, так забезпечення ефективної господарської діяльності підприємств у майбутньому. Перспективами подальших досліджень у цій галузі є визначення впливу капіталу підприємств у їх різних організаційно-правових формах на ефективність їхньої діяльності.

Таблиця 1.1

Особливості формування капіталу на підприємствах основних організаційно-правових форм

Організаційно-правова форма підприємства	Установчі документи	Виконавчі органи	Назва капіталу	Порядок формування капіталу
Акціонерне товариство (ПАТ, ПрАТ)	Установчий договір, статут	Правління або інший орган, передбачений статутом, на чолі з головою правління	Статутний капітал	Сума акцій акціонерів рівної номінальної вартості, але не менше суми, еквівалентної 1250 мінімальним заробітним платам
Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ)	Установчий договір, статут	Колегіальний (дирекція), або одноосібний (директор)	Статутний капітал	Сума часток учасників, яка повинна становити не менше суми, еквівалентної 100 мінімальним заробітним платам
Товариство з додатковою відповідальністю (ТДВ)	Установчий договір, статут	Колегіальний (дирекція), або одноосібний (директор)	Статутний капітал	Сума часток учасників, яка повинна становити не менше суми, еквівалентної 100 мінімальним заробітним платам
Повне товариство	Установчий договір	Усі учасники (засновники), або один чи декілька з них, які виступають від імені товариства	Складовий капітал	Сукупність внесків учасників відповідно до установчого договору у сумі, необхідній для забезпечення діяльності підприємства
Командитне товариство	Установчий договір	Виключно учасники з повною відповідальністю	Складовий капітал	Сукупність внесків учасників відповідно до установчого договору у сумі, необхідній для забезпечення діяльності підприємства

У сучасних умовах склад та структура капіталу можуть змінюватися в ході фінансово-господарської діяльності підприємств, що, відповідно до законодавства України та затвердженого П(С)БО, знаходить належне відображення у бухгалтерському обліку та звітності. Звіти дозволяють користувачам оцінити основні фактори (угоди), що впливають на зміни (збільшення чи зменшення) складу власного капіталу та, за необхідності, вплинути на зміни з метою оптимізації складу власного капіталу.

Доведено, що це підприємства та організації для успішної фінансово-господарської виробничої діяльності мають необхідні власні кошти, вартість яких втілена у власному капіталі. Власний капітал - це сума, внесена (внесена) засновниками та відображає обсяг майнових прав, оцінених за ринковою вартістю на момент створення підприємства, та вартість, одержану від ефективної діяльності підприємства, включаючи нерозподілений прибуток, вільні кошти та переоцінену вартість основних засобів.

Склад власного капіталу показаний у розділі 1 на пасивній стороні балансу (форма 1) і включає статутний капітал, складальний капітал, додатковий капітал, додатковий капітал, резерви, нарахований і залучений капітал і нерозподілений прибуток (неперероблені збитки). Однак при прийнятті управлінських рішень важливо знати як зміни у власному капіталі, а й його джерела. Розбивка зобов'язань у розділі 1 балансу, що дозволяє фінансовим аналітикам робити висновки про зміни у власному капіталі, їх причини та поточні тенденції, включається до Звіту про рахунки капіталу [18].

Визначення змісту та формату цього звіту, а також загальні вимоги до розкриття статей викладені у ПБО 5 "Звіт про власний капітал" Положення ПБУ 5 поширюються на підприємства, організації та інші юридичні особи всіх форм власності (далі - організації) (крім банків та бюджетних установ) [19].

Звіт про рух капіталу складається на основі бухгалтерського балансу, фінансового звіту та відповідних даних аналізу бухгалтерських реєстрів. При правильному відображенні операцій, що призводять до змін у складі капіталу, їх залишки на кінець періоду (загалом та за окремими видами) за даними балансу повинні відповідати цьому звіту. Капітал Залишки окремих видів капіталу початку періоду мають бути перенесені з відповідних граф балансу організації. Вертикальні операції, які можуть призвести до змін у капіталі, мають бути відображені за вертикаллю. На перетині відповідного вертикального рядка та горизонтального стовпчика повинні бути відображені

дані, що пояснюють вплив конкретної операції на положення капіталу.

Спочатку розглянемо порядок складання Звіту про капітал відповідно до ПБО № 5 [19] у розрізі складових капіталу.

У графі 3 "Статутний капітал" зазначається загальна сума відображених у документі та зареєстрованих у Державному реєстрі активів, які є вкладками учасників (власників) у капітал товариства. Сума статутного капіталу відбивається на рахунку 40 "Статутний капітал".

У графі 4 "Статутний капітал" відображається сукупність коштів, добровільно внесених до товариства фізичними та юридичними особами для здійснення фінансово-господарської діяльності відповідно до установчих документів (враховується на рахунку 41 "Статутний капітал"). При складанні виписки з рахунку капіталу зазначаються джерела формування статутного капіталу, порядок визначення суми внеску капіталу та повернення акціонерам, принцип нарахування дивідендів та правильність відображення в обліку.

Додатковий капітал (графа 5) - суми, ціна продажу випущених акцій, що перевищує номінальну вартість, переоцінка активів, кошти, отримані безоплатно, інший додатковий капітал. Для цілей бухгалтерського обліку має бути відкритий рахунок 42 "Додатковий капітал". Резервний капітал (графа б) – це сума резервів, створених за рахунок чистого прибутку компанії відповідно до чинного законодавства. Вона враховується на рахунку 43 "Резервний капітал".

Однак у дужках зазначено колонку 8 "Нерозподілений прибуток (дефіцит)", яка віднімається з капіталу у разі збитку та додається до нього у разі прибутку. Відповідно до плану рахунків ці рахунки відносяться до рахунку 4)". Цей рахунок не включає операції з податку на прибуток, відстрочені податкові зобов'язання та відстрочені податкові активи. Нарахований капітал (колонка 9) - це сума заборгованості інвесторів за установчий капітал. Ця сума вказується у дужках та розраховується відповідно до валюти балансу, яка враховується на рахунку 46 "Нарахований

капітал" за видами капіталу.

Крім того, у графі 10 "Вилучений капітал" компанії показується фактична вартість власних випущених акцій (часток), викуплених компанією у своїх акціонерів. Вона з'являється у дужках і належить з цього приводу капіталу. Для його обліку використовується рахунок 45 "позиковий капітал" [20].

До недоліків даної структури відноситься недостатня інформація про зміни капіталу, особливо активів, отриманих безоплатно, та джерел доходу, а також відсутність деталізації причин зміни статутного та додаткового капіталу.

Методологічно звіт про капітал по РСБУ 5 складається із шести розділів: коригування, переоцінка активів, чистий прибуток (збиток) за звітний період, вклади учасників, вилучення капіталу та інші структури капіталу. Окремими рядками записуються початкове сальдо, скориговане початкове сальдо, зміни у капіталі та кінцеве сальдо.

У першій частині звіту про капітал фіксуються зміни окремих видів капіталу, виявлені на початку періоду з погляду помилок попередніх звітних років, а також інші зміни капіталу, внесені власниками та інші види капіталу. Ці зміни викладені в SAS 6 "Виправлення та доповнення помилок у фінансовій звітності" [21]. Глава 1 про коригування капіталу та звітності відображена в розділах "Зміни в обліковій політиці", "Виправлення помилок" та "Інші зміни". Загалом структура даного розділу відповідає його призначенню та надає користувачам достатню інформацію.

Однак у розділі 2 Звіту про рух капіталу відображено інші додаткові зміни капіталу, пов'язані з переоцінкою різних видів основних засобів: переоцінка основних засобів, нематеріальних активів, незавершеного будівництва та переоцінка цих видів основних засобів.

У розділі 3 звіту про рух капіталу підсумовуються статті "Чистий прибуток (збиток) за звітний період" та "Розподіл прибутку". Процедури визнання операцій із розподілу прибутку однакові та прості.

Слід зазначити, що у розділі 4 Звіту про власний капітал відповідно до ПБО 5 [19] відображаються зміни до статуту щодо збільшення статутного капіталу. Статутний капітал може бути збільшений за рахунок випуску додаткових акцій та, відповідно, додаткових вкладів учасників та засновників, реінвестування реінвестованого прибутку та дивідендів учасників та засновників, збільшення номінальної вартості акцій та обміну акцій на раніше випущені облігації.

Оскільки формування показників за вкладами учасників відбувається паралельно зі збільшенням статутного та додаткового інвестованого капіталу, рекомендується поміщати до цього розділу також статті, що призводять до цих збільшення. При формуванні окремих статей розділу "Вклади учасників" необхідно вказувати найменування збільшення капіталу, тобто. статутного капіталу чи іншого інвестованого капіталу [22].

Таким чином, збільшення статутного капіталу організації за рахунок внутрішніх джерел, таких як переоцінка основних засобів або прибуток, відображається відповідно у розділах 2 та 3 звіту про капітал, а за рахунок вкладів учасників та засновників – у розділі 4.

Слід зазначити, що у розділі 5 звіту про капітал згідно з ПБО 5 [19] узагальнюється інформація про зменшення статутного, складеного та додаткового капіталу внаслідок відкликання вкладів засновників та учасників, зменшення номінальної вартості та погашення викуплених акцій. Рекомендується перерахувати у цьому розділі всі статті, які зменшують статутний капітал внаслідок операцій з викупу акцій та впливають на збільшення чи зменшення інвестованого профіциту. Наприклад, про наслідки операції з викупу акцій – "Зміна емісійного доходу". Таким чином, наведений вище текст відноситься до статей, що відображають зміни, що відбуваються в окремих видах капіталу.

Загальна сума змін капіталу, що відбулися протягом звітного року, визначається шляхом складання чи віднімання річного обсягу операцій усіх

статей капіталу. Загальний та компонентний залишки капіталу на кінець року визначаються таким чином

Залишок капіталу початку року + приріст капіталу звітному періоді - зменшення капіталу звітному періоді = залишок капіталу наприкінці року.

На думку Кучеренка [23], правильність звіту можна перевірити, використовуючи принцип шахівниці. Принцип шахової дошки у звіті передбачає горизонтальне розташування джерел капіталу та вертикальне розташування статей, що відображають зміну (збільшення або зменшення) інформації. Кумулятивні результати вертикально розташованих показників повинні дорівнювати кумулятивним результатам горизонтально розташованих показників. Баланс власного капіталу початку періоду, відбитий у балансі підприємства, може бути скоригований збільшення (чи зменшення) власного капіталу відповідно до даними звіту про капітал, щоб отримати баланс власного капіталу наприкінці періоду. Якщо баланс у балансовому звіті та баланс у звіті про капітал збігаються, то звіти складено правильно.

Таким чином, на практиці доведено, що основними джерелами інформації для аналізу власного капіталу підприємства є

- 1 - форма № 1 "Бухгалтерський баланс" (перша частина розділу пасиву); і
- 2 - Форма № 4 "Звіт про капітал";
- 3 - форма № 5 "Примітки до бухгалтерського звіту".

Слід зазначити, що хоча в балансі розкривається загальна сума капіталу на кінець звітного періоду та попереднього періоду за компонентами, користувачам фінансової звітності потрібна докладніша інформація про зміни, що відбулися протягом звітного періоду, та причини цих змін. Ці зміни. Цей факт показує призначення "рахунку капіталу".

У звіті вказуються основні показники, які дають інформацію для складання цього звіту, включаючи звіт за рахунком капіталу за попередній

звітний період, фінансову звітність, дані аналітичних рахунків та суму алгебри показників за іншими статтями цього ж звіту.

Відповідно до законодавства України, вимоги до розкриття інформації у примітках до фінансової звітності про призначення та умови використання кожного елемента капіталу (крім статутного капіталу) поділяються на дві групи: акціонерні товариства та інші товариства.

У аналітичних дослідженнях впливу капіталу загальний фінансовий стан підприємств особливе місце займає коефіцієнтний аналіз.

Таким чином, нормативні блоки процесу управління капіталом підприємств містяться у Законі України, що визначає розмір капіталу різних типів підприємств, та у положеннях Положень (стандартів) бухгалтерського обліку 5 "Звітність про капітал" та 6 "Виправлення та виправлення помилок у фінансовій звітності". Метою звіту про рух капіталу (форма 4) є розкриття змін у капіталі за звітний період. Щоб забезпечити порівняльний аналіз інформації, передбачено, що компанії мають додавати до річного звіту звіт про зміни у капіталі за попередній рік. Проте існуюча методологія заповнення звіту є дуже інформативною.

Як наступний крок необхідно розробити методику аналізу та визначення показників процесу управління капіталом компанії.

1.3. Методика аналізу та визначення показників процесу управління власним капіталом підприємства

У сучасних умовах процес управління капіталом підприємства спрямовано встановлення оптимізації його структури; А.С. Мельников [24] зазначає, що структура капіталу є фактором, що безпосередньо впливає на фінансове становище підприємства (платоспроможність, ліквідність, прибуток та рентабельність). Оскільки капітал є основою кожного підприємства, своєчасний та повний аналіз дозволяє виявити нові

характеристики та прийняти обґрунтовані бізнес-рішення, що ведуть до досягнення цілей компанії.

Аналіз власного капіталу підприємства проводиться шляхом аналізу складу капіталу та його структури, складових капіталу та джерел його формування.

І більшість економістів сходяться на думці, що аналіз структури капіталу підприємства є необхідною умовою визначення ефективності його використання. Власний капітал підприємств характеризується постійним кругообігом, в ході якого він у будь-який момент часу знаходиться на різних стадіях і може змінюватись як у джерелах формування, так і в розподілі. Тому вивчення динаміки власного капіталу має бути спрямоване на аналіз структури джерел його формування, спрямованості його структури та правильно збалансованого розподілу.

Як зазначає А.А. Терещенко, оптимізація структури капіталу є однією з найважливіших і найскладніших проблем, які вирішуються в процесі оцінки фінансових результатів. На думку автора, оптимальна структура капіталу – це таке співвідношення використання його складових, яке найефективніше пропорційно збільшує коефіцієнт фінансової рентабельності та коефіцієнт фінансової стійкості підприємства.

У сучасних економічних умовах проблема створення раціональної структури капіталу підприємства залишається практичним завданням, яке потребує вирішення. У зв'язку з цим справедливості одна із основних елементів аналітичного дослідження, а визначення зазначеної проблеми передбачені елементи коефіцієнтного аналізу. До групи показників структури капіталу слід віднести коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт фінансового важеля, коефіцієнт забезпеченості власними коштами, коефіцієнт поточних зобов'язань/власний капітал та коефіцієнт необоротних активів/власний капітал, як у роботі В. К. Гаркова та К. І. Послаєвої [25].

Всі ці показники мають нормативну базу для встановлення позитивних чи негативних змін та сприяють реальному потоку інформації для прийняття обґрунтованих фінансових та операційних рішень.

І.А. Форма вважає, що загальний процес оптимізації структури капіталу компанії необхідно узгоджувати із процесом управління власним капіталом [3]. У цьому, на думку вченого, процес оптимізації структури капіталу компанії характеризується певними етапами.

На першому етапі визначається співвідношення власного та позикового капіталу та виявляється його тенденція. У структурі позикового капіталу вивчається співвідношення довгострокової та короткострокової заборгованості, аналізується розмір простроченої фінансової заборгованості та виявляються причини простроченої заборгованості. Якщо співвідношення власного капіталу вище за співвідношення позикового, то ризик для кредиторів нижче. У той же час позиковий капітал зумовлює і вимагає від керівництва компанії більшої відповідальності у відносинах із позичальниками та більш ефективного використання своїх активів.

З другого краю етапі аналізу розглядається система коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства, обумовлена структурою капіталу. З іншого боку, А.А. Марченко [26] зазначає, що в ході такого аналізу розраховуються та досліджуються коефіцієнт автономії, фінансовий важіль, довгострокова фінансова незалежність, коефіцієнти довгострокової та короткострокової заборгованості. Стан власного капіталу підприємства оцінюється за окремими його складовими: статутний капітал, резервний капітал, додатковий капітал і нерозподілений прибуток.

Однак М.Я.Коробов [14] наголошує, що при визначенні гарної структури капіталу використовується механізм фондового левериджу. За його словами, фондовий леверидж - це потенційна здатність впливати на прибуток шляхом зміни величини та структури капіталу та боргу, також відома як "фінансовий важіль", і загалом характеризує процес фінансування. Цей показник свідчить про те, чи може банківське фінансування поліпшити

показники компанії. Ефект фінансового важеля (EFA) може бути розрахований за такою формулою:

$$\text{ЕФВ} = \text{ІК} [(1 - \text{Кн}) - \text{СП}] \times \text{ПК} / \text{ВК}, \quad (1.1)$$

де: ІК – ставка доходності на інвестований капітал після сплати податків;

Кн – коефіцієнт оподаткування;

СП – відсоткова ставка за кредит (%);

ПК – сума позикового капіталу;

ВК – сума власного капіталу.

Доведено, що ефект фінансового важеля складається з двох компонентів: різниці між прибутковістю інвестованого капіталу після сплати податків та процентною ставкою за позиками. А.О. Музиченко [27] зазначив, що позитивний ефект фінансового важеля виникає, коли $\text{ІК} \times (1 - \text{Кн}) - \text{СП} > 0$. У таких випадках вигідно збільшувати коефіцієнт левериджу, тобто коефіцієнт позикового капіталу; якщо $\text{ІК} \times (1 - \text{Кн}) - \text{СП} < 0$, це означає, що ефект левериджу негативний та власний капітал зменшується.

Щоб підсумувати процес політики капіталу, першому етапі встановлюються ключові моменти її аналізу.

На практиці очевидно, що аналіз капіталу є наріжним каменем управління грошима та аудиту. Майже всі користувачі капітальних рахунків форми 4 використовують методи фінансового аналізу прийняття рішень, оптимізують прибуток.

У звичайному розумінні суть фінансового аналізу полягає в оцінці та прогнозуванні фінансового стану підприємства на основі даних бухгалтерського обліку та певної звітності. Системний аналіз є основою фінансового менеджменту підприємства та включає наступні основні напрямки: оцінка потреби у коштах, розподіл грошових потоків відповідно до конкретних планів підприємства, визначення обсягу додаткових фінансових ресурсів та каналів їх отримання (кредити, пошук внутрішніх резервів, додаткові випуски акцій та облігацій), об'єктивне відображення

процесів підприємства та забезпечення системи фінансової звітності для контролю за фінансовим станом.

Практика показала, що основна роль у фінансовому аналізі належить вивченню структури, складу та динаміки зміни капіталу. З огляду на особливості аналітичної роботи на підприємствах фінансовий менеджер проводить дослідження зміни капіталу в наступному порядку (Додаток А).

Таким чином, на першому етапі аналізу визначаються його цілі та завдання. Метою аналізу власного капіталу на підприємствах є комплексне вивчення змін у структурі та складі власного капіталу та розробка заходів щодо покращення потоку інформації для прийняття більш вагомих управлінських рішень.

В. Мніх [28] перераховує основні завдання процесу аналізу власного капіталу підприємства: попередній (репрезентативний) аналіз капіталу підприємства на основі пасиву форми 1 "Бухгалтерський баланс"; оцінка поточного фінансового стану підприємства з використанням коефіцієнтів, розрахованих з урахуванням даних щодо власного капіталу; аналіз динаміки зміни власного капіталу у поточному періоді порівняно з базисним, докладний аналіз структури капіталу підприємства на основі інформації, наведеної в розділі 1.

Без урахування наукової перспективи, на думку В.Г. Артеменко та М.В. Беллера [29], В.К. Савчука [30], метод фінансового аналізу власного капіталу підприємства – це діалектичний метод дослідження у формуванні та розвитку власного капіталу. З визначення методу фінансового аналізу власного капіталу видно, що він ґрунтується на діалектиці дослідження. Основні принципи цього: все пізнається у русі; взаємозалежність, взаємозв'язок, прояв необхідності та випадковості, прояв єдності та боротьби протилежностей, перехід кількості у якість, заперечення заперечення.

Реальна реалізація діалектичного методу здійснюється за допомогою наукового апарату, специфічного для фінансового аналізу. Цей апарат

включає ряд прийомів та методів, розроблених як усередині фінансового аналізу, так і в інших науках.

Аналітичні дослідження визначають загальну потребу людини у фінансових ресурсах, які становлять певну частку капіталу:

$$P_{\text{вфр}} = \frac{P_{\text{к}} \times U_{\text{вк}}}{100} - \text{ВКП} + \text{Пр} \quad (1.2)$$

де: $P_{\text{вфр}}$ – загальна потреба у власних фінансових ресурсах підприємства в запланованому періоді;

$P_{\text{к}}$ – загальна потреба в капіталі на кінець планового періоду;

$U_{\text{вк}}$ – запланована питома вага власного капіталу в загальній його сумі;

ВКП – сума власного капіталу на початок планового періоду;

Пр – сума прибутку, направлено на потреби в плановому періоді.

Крім того, при знаходженні резервів росту власних фінансових ресурсів потрібно виходити з необхідності максимізації сукупної їх суми:

$$\text{ЦП} + \text{АВ} \rightarrow \text{СФР}_{\text{max}} \quad (1.3)$$

де: ЦП – планова сума чистого прибутку підприємства;

АВ – амортизаційні відрахування (планові);

СФР_{max} – максимальна сума власних фінансових ресурсів, сформованих за рахунок внутрішніх джерел

При управлінні власним капіталом компанії керівництво визначає необхідність залучення власних коштів із зовнішніх джерел та розраховує її за такою формулою:

$$\text{СФР}_{\text{зов}} = P_{\text{сфр}} - \text{СФР}_{\text{внутр}} \quad (1.4)$$

де: $\text{СФР}_{\text{зов}}$ – потреба в залученні власних фінансових ресурсів за рахунок зовнішніх джерел;

$P_{\text{сфр}}$ – загальна потреба в власних фінансових ресурсах в плануємо му періоді;

СФР_{внутр} – сума власних фінансових ресурсів, плануючих за рахунок внутрішніх джерел

Разом з тим, доведено, що визначення оптимального співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел для формування власних фінансових ресурсів базується на таких критеріях: забезпечення мінімальної сукупної вартості залучених власних фінансових ресурсів та забезпечення збереження управління підприємством його засновниками. Зростання додаткового пайового або акціонерного капіталу за рахунок сторонніх інвесторів може призвести до втрати такого управління. Ефективність розробленої політики формування власних фінансових ресурсів оцінюється з допомогою коефіцієнта самофінансування розвитку підприємства у майбутньому періоді.

За потреби у процесі управління власним капіталом підприємства визначають коефіцієнт самофінансування його розвитку:

$$K_{\text{сф}} = \frac{\text{СФР}}{\Delta A}, \quad (1.5)$$

де: $K_{\text{сф}}$ – коефіцієнт самофінансування майбутнього розвитку підприємства;

СФР – запланований обсяг формування власних фінансових ресурсів;

ΔA – запланований приріст активів підприємства.

Більшість підприємств, для накопичення інформації в процесі управління власним капіталом займаються визначенням частки власного капіталу, яка вкладена в основні засоби потребує окремого розрахунку. Якщо цю частку позначити через $ВКОСН$, її можна визначити за формулою:

$$ВКОСН = \Phi + НБ - ПРФ, \quad (1.6)$$

де: Φ – залишкова вартість основних засобів та інших необоротних матеріальних активів;

НБ – вартість незавершеного виробництва;

ПРФ – позикові фінансові ресурси, витрачена на створення елементів Ф і НБ.

Аналогічно частка власного капіталу, яка вкладена в необоротні активи (ВКН.А.), визначається за формулою:

$$\text{ВКН.А.} = \text{НА} - \text{ПРН.А.}, \quad (1.7)$$

де: НА – залишкова вартість нематеріальних активів;

ПРН.А. – позикові фінансові ресурси, які стосуються нематеріальних активів.

З іншої позиції щодо прийняття управлінського рішення визначають суму власного капіталу вкладеного в оборотні фонди і фонди обігу (ВКОТ):

$$\text{ВКОТ} - \text{ВК} - \text{ВКОСН} - \text{ВКН.А.} - \text{ВКФІН} - \text{ВКІНШ}, \quad (1.8)$$

де: ВК – загальна сума власного капіталу;

ВКФІН – власні фінансові ресурси, вкладені у довготермінову дебіторську заборгованість і в інші активи;

ВКІН – власні фінансові ресурси, вкладені у довготермінові та короткострокові фінансові інвестиції.

Крім того, розраховують номінальний фонд власних основних коштів та інших матеріальних необоротних активів (НВКОСН):

$$\text{НВК}_{\text{ОСН}} = \text{ВК}_{\text{ОСН}} + \text{А}_{\text{ОБ.АКТ}} + \text{П}_{\text{Н.Р.}}, \quad (1.9)$$

де: НВКОСН – фактичний обсяг власного капіталу, вкладеного в основні фонди;

АОБ.АКТ – амортизаційні відрахування, вкладені в оборотні активи;

ПН.Р. – нерозподілений прибуток у частині створених цільових фондів.

Водночас, М.Д. Білик [31] звертає увагу на те, що номінальний фонд власних оборотних коштів, тобто наявність власного капіталу слід визначати за формулою:

$$\text{НВКОТ} = \text{ВК} - \text{НВКОС} - \text{ВКНА} - \text{ВКФ.ІН} - \text{ВКІН},$$

(1.10)

Автор стверджує, що такі розрахунки дозволяють корпоративним фінансовим службам позитивно впливати на цей процес, розуміючи, як розподіляється капітал, яка його частина інвестується чи готується до інвестування в основні засоби та інші необоротні активи, а яка готується до інвестування в оборотні активи. Стверджується, що це можна зробити. Розвиток підприємств вимагає, перш за все, мобілізації власного капіталу та ефективності його використання, оскільки це гарантує фінансову стійкість підприємства та підвищення рівня платоспроможності.

Основними є: необхідність постійного перегляду залишків капіталу процесі оцінки капіталу; оцінка вартості знову залученого капіталу є високоюмовірною і, отже, переважно умовною; вартість капіталу зростає проти позиковим, оскільки виплати власникам капіталу входять у податковий прибуток; позиковий капітал.

В даний час компанії визначають вартість капіталу функціонуючої компанії у звітному періоді за такою формулою.:

$$\text{ВК}_{\text{ФО}} = \frac{\text{ЧП}_{\text{С}} \times 100}{\overline{\text{ВК}}},$$

(1.11)

де: ВКФО – вартість функціонуючого власного капіталу в звітному періоді, %

ЧПС – сума чистого прибутку, виплачена власникам підприємства в процесі її розподілу;

$\overline{\text{ВК}}$ – середня сума власного капіталу підприємства в звітному періоді

І.М. Герчикова [32] показує, що управління вартістю даного елемента власного капіталу переважно визначається областю його використання - операційною діяльністю підприємства. На її думку, вартість нерозподіленого прибутку в останньому звітному періоді оцінюється з урахуванням певних прогнозних розрахунків. З урахуванням цього підходу вартість нерозподіленого прибутку (ERP) дорівнює вартості операційного власного капіталу підприємства (PKFP) у плановому періоді.:

$$\text{ВНП} = \text{ВКФ.П.}, \quad (1.12)$$

Такий підхід призводить до висновку, якщо вартість операційного капіталу і вартість нерозподіленого прибутку за період планування рівні, то ці елементи капіталу можна розглядати як єдиний елемент при оцінці середньозваженої вартості капіталу за період планування. У той самий час вартість залученого додаткового капіталу (власного капіталу) розраховується з різних процесів оцінки для привілейованих і звичайних акцій. Враховуючи вищезазначені особливості, вартість додаткового капіталу від випуску привілейованих акцій розраховується за такою формулою:

$$\text{ВВК}_{\text{ПР}} = \frac{D_{\text{ПР}} \times 100}{K_{\text{ПР}} \times (1 - \text{ЗЕ})}, \quad (1.13)$$

де: ДПР – сума дивідендів, передбачених до виплати в відповідності з контрактними обов’язками емітента;

КПР – сума власного капіталу, залученого за рахунок емісії привілейованих акцій;

ЗЕ – затрати по емісії акцій.

З позиції оцінювання фінансового стану підприємства, при залученні власного капіталу, на погляд А.М. Поддєрьогіна [10] доцільно визначати наступні коефіцієнти (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Основні коефіцієнти для аналізу власного капіталу підприємства

№ з/п	Назва	Формула	Характеристика
1	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	$K_{\text{фн}} = \frac{ВК}{Б}$ ВК – власний капітал підприємства, Б – підсумок балансу	Показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність. Оптимальне значення $\geq 0,5$
2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$K_{\text{пк}} = \frac{ПК}{Б}$ ПК – позиковий капітал, Б – підсумок балансу	Показує питому позикового капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність.
3	Коефіцієнт фінансування	$K_{\text{ф}} = \frac{ЗЗ}{ВЗ}$ ЗЗ – залучені засоби, ВЗ – власні засоби	Характеризує залежність підприємства від залучених засобів. Оптимальне значення < 1 .
4	Коефіцієнт фінансового лівериджу	$K_{\text{л}} = \frac{ДПК}{ВК}$ ДПК – довгостроковий позиковий капітал, ВК – власний капітал	Характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань.
5	Коефіцієнт відношення основних засобів до власних коштів.	$K_{\text{оз}} = \frac{ОЗ}{ВК}$ ОЗ – основні засоби, ВК – власний капітал	Характеризує наскільки основні засоби забезпечені власними джерелами фінансування.
6	Коефіцієнт структури позикового капіталу	$K_{\text{пк}} = \frac{КЗ}{ПК}$ КЗ – короткострокові зобов'язання, ПК – позиковий капітал	Характеризує частку короткострокових зобов'язань у структурі позикового капіталу.
7	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$K_{\text{обвк}} = \frac{ЧВ}{\overline{ВК}}$ ЧВ – чиста виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), $\overline{ВК}$ – середньорічна вартість власного капіталу підприємства	Показує ефективність використання власного капіталу підприємства.
8	Рентабельність власного капіталу	$P_{\text{вк}} = \frac{ЧП}{\overline{ВК}}$ ЧП – чистий прибуток підприємства, $\overline{ВК}$ – середньорічна вартість власного капіталу	Характеризує ефективність вкладення коштів до даного підприємства.

На підставі розрахунку цих коефіцієнтів можна зробити висновки про фінансову стійкість, ділову активність (оборотність) та рентабельність підприємств.

Основні напрями поліпшення використання капіталу на підприємствах та оптимізації джерел його формування:

1. максимізація власні кошти з допомогою внутрішніх ресурсів, як-от не відшкодована прибуток і амортизація;

2. збільшення чистого прибутку можливе за рахунок підвищення ефективності використання власного капіталу (тобто збільшення оборотності та підвищення рентабельності власного капіталу); і

1. Застосування прискореної амортизації основних засобів дозволяє збільшити фінансування за рахунок амортизації

2. залучення капіталу ззовні (збільшення капіталу шляхом випуску акцій, випуску облігацій, отримання довгострокових банківських кредитів) має ґрунтуватися на вартості позикового капіталу

3. середньозважена вартість капіталу (середньозважена вартість капіталу визначається як сума добутку кожного виду капіталу та його вартості) повинна ретельно відстежуватися і не допускати значного збільшення. Критерієм є рентабельність власного капіталу та прибутковість інвестицій вище середньозваженої вартості капіталу.

Таким чином, освоївши методи та прийоми економічного аналізу власного капіталу, можна своєчасно реагувати на ці зміни. Це особливо важливо в період економічної кризи, коли фінансове становище компанії може погіршитися та негативно вплинути на її діяльність. Методика аналізу власного капіталу підприємств заснована на класичних підходах, прийомах та методах фінансового аналізу. Аналіз власного капіталу ґрунтується на діалектичних методах дослідження. Суть методу аналізу власного капіталу у тому, що він здатний сформулювати додатковий потік інформації до ухвалення компаніями зважених бізнес-рішень. Розвиваючи спосіб власного капіталу, підприємства також розробляють політику формування власних фінансових

ресурсів. Основою такого управління є забезпечення підприємства необхідним рівнем власних фінансових ресурсів у розвиток виробництва, оскільки.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ШВЕЙНА ФАБРИКА «ДЕКАРЕСТ»

2.1. Загальна характеристика ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» та аналіз результатів його діяльності

Об'єктом дослідження стало ТОВ "Швейна фабрика "Декарест"", одне із основних підприємств легкої промисловості Львівської області. Підприємство розташоване за адресою: Львівська область, м. Дрогович, вул. Самбірська, 85.

Швейна фабрика ТОВ "Декарест" була створена у 1997 році як українсько-французьке спільне підприємство, яке у 2006 році стало ТОВ та повністю належить українським учасникам.

Основні види діяльності підприємства.

- - Пошиття верхнього одягу
- - пошиття спідньої білизни;
- - Трикотаж (машинне та ручне пошиття).

Для поглиблення характеристики проведемо аналіз основних фінансово-економічних показників ТОВ „Швейна фабрика „Декарест”” на 2019-2021 роки (таблиця 2.1).

Аналіз основних фінансово-економічних показників ТОВ "Швейна фабрика "Декарест"" за 2019-2021 роки характеризується збільшенням валюти балансу за цей період на 28,68% (10744: 8349). Дане позитивне явище у діяльності підприємства досягається тому, що поступового збільшення первісної вартості основних засобів, яка за аналізований період збільшилася на 1471 тис. грн (6906-5432);

Виторг від реалізації продукції збільшився до 18 530 тис. грн. 2021 року, що на 4423 тис. грн. більше, ніж у попередньому періоді;

Валовий прибуток підприємств поступово збільшувався із 3425 тис.

грн. у 2019 році до 3722 тис. грн. у 2021 році.

Таблиця 2.1

Аналіз основних фінансово-економічних показників

ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки

Показники	Період, роки		Відхилення		2021 р.	Відхилення	
	2019	2020	абсолютне (+,-)	відносне (+,-)		2021 до 2019 (+,-)	2021 до 2019 (%)
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	5435	6012	577	110,6	6906	1471	127,1
Довгострокові фінансові інвестиції, тис. грн.	116	116	-	-	116	-	-
Виробничі запаси, тис. грн.	189	285	96,0	150,8	135	-154	71,4
Готова продукція, тис. грн.	276	243	-33	88,0	98	-178	35,5
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	1893	2790	897	147,4	4070	2147	у 2,2 р.
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	1209	831	-378	68,7	1500	291	124,1
Статутний фонд, тис. грн.	17	17	-	-	17	-	-
Доход від реалізації продукції, тис. грн.	13168	14107	939	107,1	18530	5362	140,7
Результат від реалізації, тис. грн.	3425	3017	-408	88,1	3722	297	108,7
Валюта балансу, тис. грн.	8349	9885	1536	118,4	10744	2395	128,7

Водночас показники статутного капіталу та довгострокових інвестицій мають стабільні значення та характеризуються сумами 17 тис. грн. та 116 тис. грн. відповідно.

Слід зазначити, що показник дебіторської заборгованості ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" значно збільшився, особливо у 2021 році на

4070 тис. грн., тобто на 2177 тис. грн. більше порівняно з показником 2019 року (4070 - 1893 грн.).

Показник кредиторської заборгованості ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" змінився незначною мірою на 24,07% (1500: 1209 x 100 - 100).

У 2021 році виробничі запаси ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" зменшилися до 135 тис. грн., що на 150 тис. грн. менше, ніж у попередньому році. Показник готової продукції також значно знизився. Протягом аналізованого періоду тенденція зниження була поступовою, досягнувши мінімуму у 98 тис. грн у 2021 році, що на 64,5% менше у порівнянні з 2019 роком (98: 276 x 100 - 100).

Загалом аналіз основних фінансово-економічних показників свідчить про негативне зростання дебіторської заборгованості, незмінність статутного капіталу підприємства та максимізацію обороту на 8,7% у 2021 році, валюта балансу на 01.01.2021 року склала 10 744 тис. грн.

Вивчення діяльності заводу виявило значне збільшення операційних витрат. Використовуючи дані форми № 2 "Звіт про прибутки та збитки" (Додаток Б-Б2), розглянуто структуру операційних витрат ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Структура елементів операційних витрат ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки, тис. грн.

Елементи витрат	Період дослідження, роки					
	2019		2020		2021	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Матеріальні витрати	5096	51,8	4432	34,1	6356	46,9
2. Витрати на оплату праці	2894	29,4	3352	25,8	4344	32,0
3. Відрахування на соціальні заходи	1075	10,9	1265	9,7	1624	12,0
4. Амортизація	300	3,1	171	1,3	303	2,2
5. Інші операційні витрати	468	4,8	1088	8,4	939	6,9
Разом	9833	100	13008	100	13566	100

Розрахункові дані таблиці 2.2 показують, що структура елементів операційних витрат ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" у період діяльності 2019-2021 рр. характеризується надмірною вагою статті "Матеріальні витрати", яка незначно знизилася у 2021 році, але була більш домінуючою порівняно з усіма рештою елементів 51,8% у 2019 році та 46,9% у 2021 році, що свідчить про її переважання.

Стаття "Витрати, пов'язані з оплатою праці працівників" мала позитивну динаміку, збільшившись за аналізований період загалом на 1450 тис. грн. (4344 – 2894) та на 2,6% (32 – 29,4) за питомою вагою. Крім того, максимальна питома вага у 2021 році мали статті, пов'язані з проведенням громадських заходів, хоча у 2020 році спостерігалось незначне зниження.

Амортизація коливалася протягом кількох років як у сумарному вираженні, так і у питомих, з невеликим збільшенням у 2021 році, але її частка становить лише 2,2% від загальної суми.

Загальні операційні витрати збільшувалися багато років. Його зростання за аналізований період характеризується 3733 тис. грн., або 37,96% (13566: 9833 x 100-100).

Вивчення структури елементів операційних витрат показує, що за досліджуваний період вони збільшилися до 13 566 тис. грн. Статтею з найбільшою питомою вагою є вартість матеріалів (46,9%), а найменшою – амортизація (2,2%).

2.2. Аналіз динаміки і структури власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»

Проведемо аналіз складу і динаміки власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки (табл. 2.3).

Аналіз складу та динаміки власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест"" у період діяльності 2019-2021 років. засвідчив постійне значення статутного капіталу у розмірі 17 тис. грн.

Таблиця 2.3

Аналіз складу і динаміки власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки, тис. грн.

Показники	На кінець періоду, роки			Відхилення (+; -)	
	2019	2020	2021	(к.3-к.2)	(к.4-к.3)
1. Статутний капітал	17	17	17	-	-
2. Інший додатковий капітал	2625	2577	2569	-48,0	-8,0
3. Резервний капітал	-	-	-	-	-
4. Нерозподілений прибуток	3786	3881	4156	95,0	275,0
5. Неоплачений капітал	-	-	-	-	-
6. Власний капітал	6428	6475	6742	47,0	267,0

Показник "Інший додатковий капітал" поступово зменшується. За період аналізу діяльності швейної фабрики ТОВ "Декарест" цей показник зменшився на 2,13% (2569: 2625 x 100 – 100).

Слід зазначити, що нерозподілений прибуток із роками збільшується. За досліджуваний період нерозподілений прибуток збільшився на 370 тис. грн. (4156 – 3786).

У зв'язку з діяльністю ТОВ "Швейна фабрика "Декарест"" капітал постійно зростає. За аналізований період це зростання становило 4,88% (6772: 6428 x 100 - 100).

Загалом сума власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" у 2019-2021 рр. збільшилася на 314 тис. грн. та склала 6742 тис. грн. на 01.01.2021 р.

Для вивчення змін, що відбулися у власному капіталі ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" у 2019-2021 роках, проаналізовано його структуру (таблиця 2.4).

Аналіз структури капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" показує, що стаття "Нерозподілений прибуток" переважає показники статті "Інший додатковий капітал". 6%. За аналізований період він збільшився на 2,7% (61,6 - 58,9).

Таблиця 2.4

Аналіз структури власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за
2019-2021 роки

Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік		Відхилення за структурою (+; -)	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	(к.5-к.3)	(к.7-к.5)
1.Власний капітал	6428	100,0	6475	100,0	6772	100,0	-	-
1.1.Статутний капітал	17	0,3	17	0,2	17	0,3	-0,1	+0,1
1.2.Інший додатковий капітал	2625	40,8	2577	39,8	2569	38,1	-1,0	-1,7
1.3.Резервний капітал	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4.Нерозподілений прибуток	3786	58,9	3881	60,0	4156	61,6	+1,1	+1,6
1.5.Неоплачений капітал	-	-	-	-	-	-	-	-

Стаття "Інший додатковий капітал" посідає друге місце за питомою вагою. Вона поступово зменшувалась і у 2021 році становила 38,1% від загального обсягу власного капіталу. За аналізований період цей коефіцієнт знизився до 2,7% (40,8 – 38,1).

Власний капітал ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" за аналізований період не змінився у загальній величині, але його питома вага збільшилася до 0,3%, що на 0,1% більше у порівнянні з попереднім періодом. Таким чином, найбільша питома вага у складі власного капіталу має "Нерозподілений прибуток" (61,6%), а найменша питома вага - "Статутний капітал" (0,3%).

З метою деталізації інформації та прийняття зважених управлінських рішень фінансовий менеджер ТОВ "Швейна фабрика "Декарест"" звертається до методики визначення руху власного капіталу. Зміст зазначеного методу розкривається через низку алгоритмів розрахунку

– по-перше, коефіцієнт надходження власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»:

$$K(n) = [K_{н1}] : [ЗКк2], \quad (2.1)$$

де $K_{н1}$ – надходження власного капіталу заводу за звітний період;

$ЗКк2$ – залишок власного капіталу заводу на кінець звітного періоду.

– по-друге, коефіцієнт використання власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»:

$$K_{в} = [K_{в1}] : [ЗКн2], \quad (2.2)$$

де $K_{в1}$ – використання власного капіталу заводу за звітний період;

$ЗКн2$ – залишок власного капіталу заводу на початок звітного періоду.

За результатами проведених розрахунків здійснюють аналіз руху власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест».

Використовуючи дані форми №4 «Звіт про власний капітал» (дод. Д-Д2) проведемо визначення зазначених коефіцієнтів.

– коефіцієнт надходження власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»:

$$K(n)_{2019} = 1238 : 3786 = 0,326 = 33\%;$$

$$K(n)_{2020} = 231 : 3881 = 0,059 = 5,9\%;$$

$$K(n)_{2021} = 267 : 4156 = 0,064 = 6,4\%.$$

– коефіцієнт використання власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» склав:

$$K(v)_{2019} = 21 : 2646 = 0,007 = 0,01\%;$$

$$K(v)_{2020} = 48 : 2577 = 0,019 = 1,9\%;$$

$$K(v)_{2021} = 8 : 2569 = 0,003 = 0,3\%.$$

Таким чином, відповідно до форми № 4 "Звіт про власний капітал" (Додаток Д-Д2) нами проведено аналіз руху власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест", результати якого представлені табличним способом. Перший етап аналізу руху власного капіталу компанії проводиться в розрізі конкретного звітного періоду У таблиці 2.5 представлено аналіз руху

власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" у 2019 році.

Таблиця 2.5

Аналіз руху власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019 рік, тис. грн.

Показники	Статутний капітал	Інший додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Не оплачений капітал
1.Залишок на початок року по балансу	17	2646	-	2548	-
2.Скоригований залишок на початок року	17	2646	-	2548	-
3.Надходження	-	-	-	1238	-
4.Використання	-	21	-	-	-
5.Залишок на кінець року	17	2625	-	3786	-
6.Коефіцієнт надходження	-	-	-	0,33	-
7.Коефіцієнт вибуття	-	0,007	-	-	-

Відповідно до наведених даних у таблиці 2.5, видно, що показник " Статутний капітал " залишається стабільним протягом період дослідження, тобто. 17 тис. грн.

Стаття "Інший додатковий капітал" за період 2019 року характеризується загальною сумою 2646 тис. грн., при цьому використана сума становить менше 21 тис. грн. Це означає, що використано лише 0,8% (2646: 2625), що призвело до зменшення на 0,007%.

Показник нерозподіленого прибутку на початок року становив 2 548 тис. гривень, у 2019 році нерозподілений прибуток становив 1 238 тис. гривень, разом 3 786 тис. гривень. Таким чином, співвідношення надходжень збільшилось на 0,33 одиниці (3786:1238 x 100).

Наступний розділ є аналіз руху власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" у 2020 році (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз руху власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2020 рік, тис. грн.

Показники	Статутний капітал	Інший додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Неоплачений капітал
1. Залишок на початок року по балансу	17	2625	-	3786	-
2. Скоригований залишок на початок року	17	2625	-	3650	-
3. Надходження	-	-	-	231	-
4. Використання	-	48	-	-	-
5. Залишок на кінець року	17	2577	-	3881	-
6. Коефіцієнт надходження	-	-	-	0,059	-
7. Коефіцієнт вибуття	-	0,019	-	-	-

Аналіз руху капіталу ТОВ "Декарестська швейна фабрика" у 2020 році за статтею "Інший додатковий капітал" не змінив свого показника на початок року: всього у 2020 році було використано 48 тис. грн, склавши на кінець року 2577 тис. грн (2625 - 48).

Нерозподілений прибуток на початок року становив 3 786 тис. грн., але на кінець року було отримано 231 тис. грн., внаслідок чого сума склала 3 881 тис. грн. Відповідно, коефіцієнт надходження становив 0,059 одиниць.

У 2021 році рух власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" представлено такими даними (табл. 2.7.).

При аналізі капіталу на 2021 рік використану суму було визначено у розмірі 8 тис. грн. Сума на початок та кінець року змінилася відповідно. Залишок на кінець року становив 2569 тис. грн. за статтею "Інший додатковий капітал". Результуючий коефіцієнт вибуття становив тоді 0,003 од. 2021 року на статтю "Нерозподілений прибуток" припадає 3881 тис. грн.

З цього приводу були надходження у розмірі 267 тис. грн., внаслідок чого сума становила 4156 тис. грн. І в результаті показник коефіцієнта надходжень становив 0,064 (267:4156).

Таблиця 2.7

Аналіз руху власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2021 рік, тис. грн.

Показники	Статутний капітал	Інший додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Неоплачений капітал
1.Залишок на початок року по балансу	17	2577	-	3881	-
2.Скоригований залишок на початок року	17	2577	-	3881	-
3.Надходження	-	-	-	267	-
4.Використання	-	8	-	-	-
5.Залишок на кінець року	17	2569	-	4156	-
6.Коефіцієнт надходження	-	-	-	0,064	-
7.Коефіцієнт вибуття	-	0,003	-	-	-

Зведений аналіз власного капіталу ВАТ "Швейна фабрика "Декарест" представлено таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз руху власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки, тис. грн.

Показники	Статутний капітал	Інший додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток
2019 рік				
1.Залишок на початок року по балансу	17	2646	-	2548
2.Скоригований залишок на початок року	17	2646	-	2548
3.Надходження	-	-	-	1238
4.Використання	-	21	-	-
5.Залишок на кінець року	17	2625	-	3786
6.Коефіцієнт надходження	-	-	-	0,33
7.Коефіцієнт вибуття	-	0,007	-	-
2020 рік				
	17	2625	-	3786

1.Залишок на початок року по балансу				
2.Скоригований залишок на початок року	17	2625	-	3650
3.Надходження	-	-	-	231
4.Використання	-	48	-	-
5.Залишок на кінець року	17	2577	-	3881
6.Коефіцієнт надходження	-	-	-	0,059
7.Коефіцієнт вибуття	-	0,019	-	-
2021 рік				
1.Залишок на початок року по балансу	17	2577	-	3881
2.Скоригований залишок на початок року	17	2577	-	3881
3.Надходження	-	-	-	267
4.Використання	-	8	-	-
5.Залишок на кінець року	17	2569	-	4156
6.Коефіцієнт надходження	-	-	-	0,064
7.Коефіцієнт вибуття	-	0,003	-	-

За даними таблиці 2.8, тобто. аналізу руху власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" у період діяльності 2019-2021 рр. можна встановити, що коефіцієнт надходження показника "Нерозподілений прибуток" трохи знизився до 0,266 (0,33 - 0,064). Крім того, коефіцієнт вибуття показника "Інший додатковий капітал" зменшився на 0,004 одиниці (0,007 – 0,003) за період діяльності 2019-2021 рр.

Динаміка коефіцієнтів надходження та вибуття власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки наведена в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки коефіцієнтів надходження та вибуття власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки, част. од.

Показники	Період дослідження			Відхилення			
				(+: -)		(%)	
	2019	2020	2021	2020 / 2019	2021 / 2020	2020 / 2019	2021 / 2020
1. Коефіцієнт надходження власного капіталу	0,33	0,059	0,064	-0,271	0,005	17,9	108,5
2. Коефіцієнт вибуття власного капіталу	0,007	0,019	0,003	0,012	-0,016	0,7	15,8

Динамічний аналіз коефіцієнта припливу/відтоку власного капіталу

ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" було проведено за даними, розрахованими за останні три роки.

Коефіцієнт припливу капіталу з роками поступово знижується: показник 2020 року збільшився на 0,005 одиниць, тоді як показник 2021 року становить 0,064 одиниць, а значення коефіцієнта припливу капіталу протягом період аналізу знизилося на 80,61% $(0,064 : 0,33 \times) - 100$).

Коефіцієнт відтоку капіталу в 2021 році становить 0,003 одиниць, що на 0,16 одиниць $(0,019 - 0,003)$ менше порівняно з минулим 2020 роком і на 5 одиниць $(0,003 : 0,007 \times 100 - 100)$ 2 рік

Таким чином, обсяг власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" у 2019-2021 роках збільшився на 314 тис. грн. та склав 6742 тис. грн. на 01.01.2021 року. Стаття "Нерозподілений прибуток" у власному капіталі поступово збільшувався і в 2021 року її питома вага становила 61,6%. Далі результати аналізу аналізуються шляхом вивчення руху власного капіталу заводу у формі № 4 "Звіт про власний капітал". а коефіцієнт вибув власного капіталу - 0,003 п. е. Глава стала главою.

Наступним кроком є оцінка ефективності фінансування ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" за рахунок власного капіталу.

2.3. Оцінка ефективності фінансування ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за рахунок власного капіталу

Для оцінки ефективності фінансування ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" за рахунок власного капіталу було обрано такі показники

- оборотність власного капіталу
- рентабельність власного капіталу.
- рентабельність власного капіталу.

Розрахунок оборотності власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" представлено таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Розрахунок коефіцієнта оборотності власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки

Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	Розрахунок	Результат	Розрахунок	Результат	Розрахунок	Результат
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	-	11087	-	11860	-	15749
2. Власний капітал, тис. грн.	-	6428	-	6475	-	6742
3. Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	11087: 6428	1,72	11860: 6475	1,83	15749: 6742	2,34

Розрахунок оборотності власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" показав постійне зростання як показника "чистий прибуток (виручка) від реалізації продукції", так і показника "власний капітал".

Показник "чистий прибуток (виручка) від реалізації продукції" збільшився на 42,0% ($15749:11087 \times 100 - 100$), водночас показник власного капіталу знизився на 4,88% ($6742:6428 \times 100 - 100$).

За рахунок цього збільшення показник рентабельності власного капіталу збільшився на 0,62 одиниці ($2,34 - 1,72$) за період 2019-2021 років, показуючи постійне зростання.

Розрахунок рентабельності власного капіталу для ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" представлено таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Розрахунок рентабельності власного ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за 2019-2021 роки

Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	розрахунок	результат	розрахунок	результат	розрахунок	результат
1. Чистий прибуток, тис. грн.	-	1217	-	183	-	267
2. Власний капітал, тис. грн.	-	6428	-	6475	-	6742
3. Рентабельність власного капіталу, %	(1217: 6428)×100	18,93	(183:6475) ×100	2,82	(267: 6742)×100	3,95

Розрахунок рентабельності власного капіталу за 2019-2021 роки показав, що чистий прибуток підприємства отримав найбільший результат у 2019 році у розмірі 1217 тис. грн., але у звітному періоді показник знизився до 267 тис. грн., досягнувши 267 тис. грн. на 01/01/ 2021 року.

В результаті максимальна рентабельність власного капіталу у 2019 році склала 18,9%, а коефіцієнт у 2020 році знизився до 16,11% (18,93 – 2,82) порівняно з коефіцієнтом у 2019 році, при загальному зниженні на 14,94 % за період ефективності 2019–2021 років.

Наступним досліджуваним коефіцієнтом є коефіцієнт окупності власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" за 2019-2021 роки (таблиця 2.12)..

Таблиця 2.12

Розрахунок періоду окупності власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика
«Декарест» за 2019-2021 роки

Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
	Розрахунок	Результат	Розрахунок	Результат	Розрахунок	Результат
1.Власний капітал, тис. грн.	-	6428	-	6475	-	6742
2.Чистий прибуток, тис. грн.	-	1217	-	183	-	267
3.Період окупності власного капіталу, дні	6428: 1217	5,28	6475: 183	35,4	6742: 267	25,3

Розрахунок терміну окупності власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" встановив значне перевищення цього показника в 2020 році, склавши 35,4 дні, що на 30,12 дні більше у порівнянні з минулим 2019 роком, а термін окупності власного капіталу в цілому за аналізований. період збільшився на 20 днів і становив 2021 року 25,3 днів.

Фінансова стійкість ТОВ "Декарестська швейна фабрика" оцінюється за допомогою показників фінансової стійкості, що також відображаються в описовій частині річного звіту [33-35]. Виберемо найбільш важливі характеристики та проведемо їх аналіз протягом останніх трьох років діяльності фабрики (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Аналіз основних показників фінансової стійкості ТОВ «Швейна фабрика
«Декарест» за 2019-2021 роки, част. од.

Показники	На кінець періоду дослідження, роки			Відхилення (+;-)		
	2019	2020	2021	2020 від 2019	2021 від 2020	2021 від 2019
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,77	0,66	0,63	-0,11	-0,03	-0,14
2. Коефіцієнт фінансової залежності	1,30	1,53	1,59	0,23	0,03	0,29
3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,37	0,27	0,24	-0,1	-0,03	-0,13
4. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,23	0,34	0,37	0,11	0,03	0,14
5. Коефіцієнт фінансової стабільності	4,35	1,90	1,68	-2,45	-0,22	-2,67
6. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,78	0,72	0,69	-0,06	-0,03	-0,09

Розрахункові дані показника фінансової стійкості ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" визначили, що коефіцієнт фінансової незалежності за активний період 2019-2021 рр. знизився на 18,18% (0,63: 0,77 x 100 - 100). ТОВ "Швейна фабрика Коефіцієнт фінансової залежності ТОВ "Декарест" з кожним роком збільшується в негативний бік: показник на 2021 рік збільшується на 0,29 одиниць (1,59 - 1,30) порівняно з 2019 роком.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами також знижується: у 2019 році він становив 0,37, тоді як у 2021 році – лише 0,24.

Таким чином, коефіцієнт концентрації позикового капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" збільшився і його значення збільшилося обернено пропорційно, збільшивши даний показник на 60,9% за досліджуваний період (0,37: 0,23 x 100 - 100). Коефіцієнт фінансової стійкості також знижується в негативному напрямку, хоча все ще досягає критерію (Кф.с. > 1), при цьому власні кошти поступово заміщуються позиковими, в 2021 коефіцієнт фінансової стійкості досяг мінімального значення 0,69 і не відповідає критерію (Кф.с. = 0,85 - 0,90). За досліджуваний період він знизився на 11,54% (0,69: 0,78 x 100 - 100).

Таким чином, оцінка ефективності використання власного капіталу

ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" як джерела фінансування його потреб ґрунтується на показниках оборотності, рентабельності та рентабельності власного капіталу, покращених за рахунок збільшення чистого прибутку у 2021 році. У сукупності ці коефіцієнти дозволяють фінансовим менеджерам оцінити ефективність управління капіталом і прийняти рішення щодо його подальшого зростання та використання. Позитивним результатом для комбінату є те, що рентабельність власного капіталу збільшиться до 3,96% у 2021 році, внаслідок чого термін окупності власного капіталу складе 25,3 дні. збільшити обсяг свого чистого прибутку, що може позитивно вплинути формування певних статей власного капіталу.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА
ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТОВ «ШВЕЙНА ФАБРИКА
«ДЕКАРЕСТ»

3.1. Шляхи підвищення ефективності формування та використання власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»

Шляхи підвищення практичної ефективності формування та використання власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика Декарест" з погляду його використання з дослідження діяльності ТОВ "Швейна фабрика Декарест" було виявлено, що власний капітал є суттєвим та важливим показником забезпеченості підприємства оперативним фінансуванням, кредитоспроможністю (критерій наявності власного) капіталу, достатнього для покриття наявних у підприємства кредитів та позик) та платоспроможності (наявність власних оборотних засобів для покриття боргів та платежів підприємства).) і платоспроможності (наявність власних оборотних засобів покриття боргів і платежів підприємства), і було встановлено, що власний капітал одна із незамінних і важливих показників.

Декарестським швейним фабрикам необхідно визначити співвідношення власного та позикового капіталу для ефективної системи управління капіталом з урахуванням поточного стану розвитку. Фінансовий менеджер фабрики не повинен забувати, що це співвідношення виступає як фактор, що безпосередньо впливає на фінансовий стан ТОВ "Швейна фабрика "Декарест"". Водночас необхідно враховувати кілька потенційних проблем:

По-перше, власний капітал ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" обмежений за розміром;

По-друге, організація, що інвестувала кошти у ТОВ "Швейна фабрика "Декарест", зацікавлена у виплаті великих дивідендів, що може стати

перешкодою для реалізації стратегічних цілей розвитку компанії;

по-третє, рішення про збільшення власного капіталу залучення інвестицій від нових співвласників має значні організаційні витрати.

У зв'язку з цим фінансовому менеджеру компанії Decarest Sewing Factory Limited необхідно враховувати той факт, що при розробці більш ефективної системи управління власним капіталом розмір власного капіталу впливає наступне (рис. 3.1).

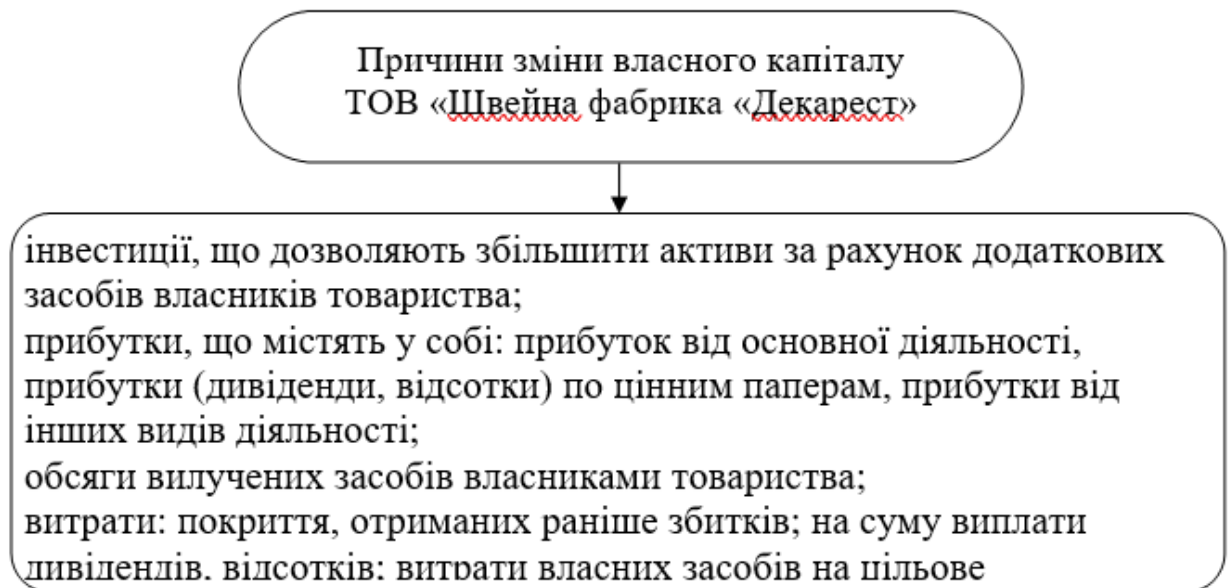

Рис. 3.1. Причини зміни власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»

Справді, позиковий капітал ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" пропонує багато переваг і може певною мірою покращити його фінансове становище. Однак фінансовий менеджмент компанії повинен передбачати, що неефективне використання позикового капіталу, великі витрати на його використання та тривале заморожування оборотних коштів можуть мати зворотний капітал. ефект, значно знижуючи платоспроможність ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" і навіть призводячи до банкрутства.

Тому першим кроком у розробці ефективної системи управління власним капіталом ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" має стати визначення його місця у структурі загальних джерел фінансування.

У цьому контексті вкрай важливо врахувати наявний досвід за

величиною власного капіталу в джерелах фінансування діяльності ТОВ "Швейна фабрика "Декарест". Згідно з оглядом наукових джерел, низка авторів вказує оптимальні межі власного та позикового капіталу у загальній системі фінансування підприємства (табл. 3.1.).

Таблиця 3.1

Рекомендована частка власного капіталу в загальній структурі капіталу підприємства

Рекомендована частка власного капіталу в загальній структурі капіталу підприємства	Автори
Не менше 50%	Є.В. Мних [30]
Не менше 60%	П.Ю. Буряк, М.В. Римар, М.Т. Бець [50]
Не менше 65%	Т.В. Берднікова [2]
В межах 30%-75%	В.І. Головка, В.М. Шаманська [11]

Однак оптимальне співвідношення між власним та позиковим капіталом на практиці визначити виявилось практично неможливо, оскільки воно залежить від багатьох факторів, що по-різному впливають на окремі компанії. У нашому випадку власний капітал накопичується переважно за рахунок розподілу чистого прибутку: у 2021 році його величина у ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" склала 267 тис. грн, що дозволило нам збільшити наш капітал до величини статті "Нерозподілений прибуток" 4156 тис. грн. грн (Додаток А).

Фінансовому менеджменту ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" слід пам'ятати, що з наукової точки зору факторами, що впливають на співвідношення збільшення власного та позикового капіталу, є наступні (табл. 3.2.).

Тому ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" повинна розрахувати сприятливу для компанії структуру капіталу, дотримуючись балансу між власними та позиковими коливаннями. Проте занадто великий обсяг позикового капіталу може бути дуже небезпечним у разі недоглядів, оскільки це може призвести до втрати фінансової стабільності та платоспроможності.

Слід зазначити, що ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" не приваблювала довгострокових кредитів, але подала заявку на отримання короткострокового кредиту в 2021 році, який становить 220 тис. на 01.01.2024. (Додаток А).

Таблиця 3.2.

Фактори впливу на співвідношення збільшення власного і позикового капіталу

Зміст факторів впливу	Власний капітал	Позиковий капітал
Рівень оподаткування податком на прибуток	Низький рівень	Високий рівень
Рівень плати за позикові кошти	Високий рівень	Низький рівень
Тривалість операційного періоду	Високий рівень	Невеликий рівень
Величина ставок на дивіденди	Низький рівень	Високий рівень
Фондомісткість	Високий рівень	Низький рівень
Контроль власників за управлінням підприємством	Присутній рівень	Відсутній рівень
Репутація підприємства серед кредиторів	Негативний рівень	Позитивний рівень
Величина постійних витрат	Значний рівень	Незначний рівень

Фінансовим менеджерам ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" необхідно враховувати деякі основні правила розробки системи управління капіталом:

По-перше, необоротні активи у разі нестачі власного капіталу мають формуватися за рахунок довгострокових джерел;

По-друге, необхідно дотримуватися принципу пропорційності. Це означає, що якщо ТОВ "Декарестська швейна фабрика" в майбутньому обере оптимальне співвідношення між власним та позиковим капіталом, то ця структура не повинна бути змінена подальшим фінансуванням.

Це пов'язано з тим, що всі зацікавлені сторони, які співпрацюють з ТОВ "Швейна фабрика "Декарест", приділяють велику увагу даному показнику і можуть судити про фінансову стійкість, незалежність та компетентність компанії на його основі. У зв'язку з цим дуже важливо оцінити та проаналізувати власний капітал ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" у зв'язку з необхідністю управління власними коштами.

Ми пропонуємо застосувати модель оптимізації власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест". Дана модель дозволяє керувати процесом формування власного капіталу компанії, враховуючи вплив усіх джерел формування власного капіталу. Модель оптимізації власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" пропонується включати такі етапи:

На першому етапі фінансовий менеджер ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" аналізує власний капітал, джерела його формування, динаміку та склад його структури за минулий період.

На другому етапі фінансовий менеджер ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" досліджує фактори, які можуть вплинути на структуру власного капіталу компанії як довкілля. При цьому слід пам'ятати, що основними факторами є галузь, до якої належить компанія, та стадія життєвого циклу пропонованої продукції.

На третьому етапі фінансовим менеджерам компанії необхідно взяти заходів щодо максимізації прибутковості власного капіталу.

Нижче представлена модель ефективного управління оптимізацією структури власного капіталу стосовно практичної діяльності ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" (рис. 3.1).

Враховуючи поточний фінансово-економічний стан швейної фабрики "Декарест", фінансовому менеджеру доцільно розрахувати рентабельність власного капіталу за розширеною моделлю. У цьому необхідно визначити оптимальне значення критерію максимізації рентабельності власного капіталу, як пропонують Л.А. Коваленко та Л.М. Ремнева [22, с.143]. Відомо, що зазначений критерій становить $R_{vk} \geq 15\%$ (типове значення для США); для ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" необхідно запропонувати такі критерії оцінки рентабельності власного капіталу:

$$R_{BK} = \left(\frac{\Pi}{B} \times \frac{A}{BK} \times \frac{III}{A} \times \frac{IIA}{III} \times \frac{B}{IIA} \right), \quad (3.1)$$

де Π – чистий прибуток;

B – чиста виручка від реалізації продукції;

А – активи;

ПА – поточні активи;

ПП – поточні пасиви.

Рис. 3.1. Рекомендована схема моделі ефективного управління оптимізацією структури власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»

Запропонований критерій чітко визначає функцію залежності значення рентабельності власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» від чистого прибутку. Залучаючи дані форми №1 «Баланс» (дод. А-А2) та форми №2 «Звіт про фінансові результати» (дод. Б-Б2) проведемо визначення рентабельності власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» за розширеною моделлю враховуючи 2018-2021 роки діяльності.

$$R_{VK2018} = \left(\frac{1217}{11087} \times \frac{8349}{6428} \times \frac{1803}{8349} \times \frac{4977}{1803} \times \frac{11087}{4977} \right) \times 100 = (0,1098 \times 1,2988 \times 0,2159 \times 2,7604 \times 2,2276) \times 100 = 18,93\%;$$

$$R_{VK2019} = \left(\frac{183}{11860} \times \frac{9885}{6475} \times \frac{2799}{9885} \times \frac{6112}{2799} \times \frac{11860}{6112} \right) \times 100 = (0,0154 \times 1,5266 \times 0,2832 \times 2,1836 \times 1,9404) \times 100 = 2,82\%;$$

$$R_{VK2021} = \left(\frac{267}{15749} \times \frac{10744}{6742} \times \frac{3313}{10744} \times \frac{6615}{3313} \times \frac{15749}{6615} \right) \times 100 = (0,0169 \times 1,5936 \times 0,3084 \times 1,9967 \times 2,3808) \times 100 = 3,96\%.$$

Відповідно до запропонованих з позиції критеріїв, ТОВ "Швейна фабрика "Декарест"" не відповідає значенням, що рекомендуються. Ця ситуація свідчить необхідність реалізації заходів щодо збільшення прибутку, які б підвищити ефективність використання власного капіталу підприємства.

У зв'язку з цим доцільно звернутися до заходів, викладених у стратегічному плані розвитку компанії "Швейна фабрика "Декарест". Основною метою є повне використання виробничих потужностей та пропозиція продукції покупцям відповідно до укладених договорів. На період до 2024 року економісти та фінансовий менеджер фабрики передбачають ряд заходів щодо підвищення рентабельності діяльності, які полягають у наступному (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3

Заходи підвищення рентабельності власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» на 2024 рік (на основі заходів максимізації прибутку)

Зміст заходу	Очікуваний результат від впровадження
1. Зниження норм сировини і матеріалів при виготовленні трикотажних виробів	Зниження собівартості випуску та реалізації швейних та трикотажних виробів (за планом 0,5%)
2. Зниження норм матеріалів зі збереженням якісного рівня продукції	
3. Зміна технічного рівня виробництва білизни та трикотажу	
4. Збільшення виручки від реалізації швейних виробів	За планом збільшення чистого доходу від реалізації продукції передбачено на рівні 1%
5. Більш повне використання виробничих потужностей (за планом до 98% (факт 91%))	
6. Вивчення та розширення ринків збуту продукції	

Отримана інформація надає можливість визначити зміни суми чистого прибутку ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» у 2024 році, які в майбутньому призведуть до підвищення ефективності власного капіталу з позиції рентабельності. Скористаємося даною інформацією та проведемо ряд розрахунків (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Очікувана рентабельність власного капіталу ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» у 2024 році, тис. грн.

Показники	БВ*	ПВ**	ДВ***
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг)	15749	15796	15828
2. Собівартість реалізації продукції (робіт, послуг)	12027	11967	11907
3. Чистий прибуток	267	347	416
4. Власний капітал	6742	6742	6742
5. Рентабельність власного капіталу, %	3,96	5,15	6,17

Примітка: *БВ – базовий варіант,

**ПВ – перший варіант (збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації на 0,3%, а собівартості реалізації на 0,5%),

***ДВ – другий варіант (збільшення чистого доходу (виручки) від реалізації

на 0,5%, а собівартості реалізації на 1%).

Згідно з наведеними даними, чистий прибуток (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг) становитиме 15796,25 тис. грн $(15749 + (15749 \times 0,3\%))$ для першого варіанту та 15827,75 тис. грн $((15749 + (15749 \times 0,5\%))$ для другого варіанта буде, крім того, собівартість реалізації продукції (робіт, послуг) становитиме 11966,87 тис. грн $(12027 - (12027 \times 0,5\%))$ для першого варіанту та 11906,73 тис. грн $(12027 - (12027 \times 1\%))$ для другого варіанта. Визначимо суму збільшення чистого прибутку виходячи з того, що решта статей доходів і витрат ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" за прогнозами залишаться незмінними, і скоригуємо її на величину податку на прибуток, оскільки валовий прибуток становитиме MR - 3829 тис. грн., Збільшення валового прибутку за рахунок першого та другого варіантів становитиме 107 тис. грн. $(107 - (107 \times 25\%))$, а другого варіанта - 149,25 тис. грн. $(199 - (199 \times 25\%))$. Перший варіант - 347,25 тис. грн та другий варіант - 416,25 тис. грн $(267 + 149,25)$. Дані зміни вплинуть на прибутковість ТОВ "Декарестська швейна фабрика" за методом пайової участі.:

$$\text{Рвк}_{2024(1)} = (347 : 6742) \times 100 = 5,15\%;$$

$$\text{Рвк}_{2024(2)} = (416 : 6742) \times 100 = 6,17\%.$$

Тому ТОВ " Декарестська швейна фабрика " як підвищити ефективність формування та використання капіталу передбачає вдосконалення циклу управління власним капіталом з урахуванням його структуризації, тобто. запровадження статті "резервний капітал". Підвищити ефективність використання отриманого власного капіталу шляхом проведення фінансово-економічних заходів, вкладених у максимізацію прибутку. Для цього у 2024 році мають бути розглянуті пропозиції щодо зниження собівартості реалізації продукції та послуг та збільшення чистого прибутку (виручки), отриманого від реалізації продукції та послуг. Після цього економісти повинні скоригувати свої функціональні обов'язки з

позиції, коли рентабельність капіталу постійно визначається змінами фактичного чистого прибутку. Це дозволить нам аналізувати як динаміку власного капіталу, а й величину майбутньої чистий прибуток. На практиці економістам ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" рекомендується використовувати розширену модель оцінки рентабельності власного капіталу, яка дозволить встановити основні фактори, що впливають, і забезпечити більший потік інформації для прийняття управлінських рішень..

3.2. Оцінка економічного ефекту від запропонованих заходів

Дослідження показує, що ефективність віддачі власного капіталу відіграє досить важливу роль: дослідження діяльності ТОВ "Швейна фабрика "Декарест"" показує, що за останні три роки віддача власного капіталу постійно змінювалася і залежала від прибутку, що є у підприємства. Дослідження показало, що рентабельність власного капіталу постійно змінюється і залежить від прибутку, який має компанія. Розрахувавши прогнозне значення рентабельності власного капіталу підприємства швейної фабрики " Декарест ", можна визначити обсяг економічної вигоди. Для цього використовуємо дані таблиці 3.4 та складаємо розрахункову таблицю 3.5.

Таблиця 3.5

Економічний ефект за показником рентабельність власного капіталу
ТОВ «Швейна фабрика «Декарест» у 2024 році, тис. грн.

Показники	Базовий варіант	Перший варіант	Другий варіант	Сума економічного ефекту	
				перший варіант	другий варіант
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг)	15749	15796	15828	+47,0	+79,0
2. Собівартість реалізації продукції (робіт, послуг)	12027	11967	11907	-60,0	-120,0
3. Чистий прибуток	267	347	416	+80,0	+149,0
4. Власний капітал	6742	6742	6742	-	-
5. Рентабельність власного капіталу, %	3,96	5,15	6,17	+1,19	+2,21

Запропоновані заходи щодо підвищення прибутковості власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" мають бути оцінені з погляду економічного ризику та передбачається використання методу кількісної оцінки економічного ризику.

Запропоновані у цій роботі заходи щодо підвищення ефективності фінансування ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" за рахунок власного капіталу будуть оцінені з точки зору економічного ризику з урахуванням наведених вище теоретичних досліджень і на основі даних таблиці 3.5. Враховано зміни чистого прибутку та рентабельності власного капіталу. Оцінки будуть зроблені для песимістичного, малорухливого та оптимістичного варіантів. У песимістичному варіанті будуть розглядатися базові показники чистого прибутку та рентабельності власного капіталу, а в оптимістичному - максимальне значення конкретного показника. Швейна фабрика "Декарест" та розрахуємо значення дисперсії (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Розподіл значень ймовірності та визначення дисперсії за показниками «чистий прибуток» та «рентабельність власного капіталу» ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»

Оцінка можливого результату	Прогноз показника, (Д)	Значення ймовірності (PI)	Можливий очікуваний показник (Д × PI)	Дисперсія
				(Д – Дс) ² × PI
Чистий прибуток, тис. грн.				
Песимістична (П)	267	0,20	53,40	±1210,568
Стримана (С)	347	0,60	208,20	±2,904
Оптимістична (О)	416	0,20	83,20	±1013,888
Разом		1,00	344,80 (Дс)	±2227,360
Рентабельність власного капіталу, %.				
Песимістична (П)	3,96	0,25	0,990	±0,329189
Стримана (С)	5,15	0,50	2,575	±0,001009
Оптимістична (О)	6,17	0,25	1,5425	±0,282226
Разом			5,1075 (Дс)	±0,612424

Отримавши величину дисперсії за показником «чистий прибуток» та показником «рентабельність власного капіталу» розрахуємо середньоквадратичне відхилення:

$$G1 = \sqrt{2227,360} = \pm 47,194915 ;$$

$$G2 = \sqrt{0,612424} = \pm 0,78257523 .$$

Кінцевим етапом дослідження виступає коефіцієнт варіації. Його розрахунок проводиться відокремлено за кожним показником:

$$KV1 = (47,194915 : 344,80) \times 100 = 13,69\%;$$

$$KV2 = (0,612424 : 5,1075) \times 100 = 11,99\%.$$

Результати розрахунку показують, що ризик запровадження заходів щодо підвищення рентабельності власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" невеликий.

Таким чином, при оцінці економічної ефективності запропонованих заходів щодо підвищення ефективності фінансування ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" за рахунок власного капіталу, впровадження запропонованих заходів супроводжується економічною ефективністю щодо отримання "чистого прибутку" у розмірі 149 тис. грн. Позиція оцінки ризику показує наявність 13,69%, що свідчить про доцільність впровадження заходів, збільшуючи рентабельність підприємства "Швейна фабрика "Декарест" у 2024 році, економічний ефект може становити 2,21%, а рентабельність власного капіталу може становити 6,17%. Оцінка економічного ризику показала, що компанія має можливість збільшити прибутковість власного капіталу і з урахуванням результатів цієї оцінки прийняти обґрунтовані управлінські рішення.

ВИСНОВКИ

Результати досліджень, присвячених аналізу використання власного капіталу та пошуку резервів його зростання, підтверджують, що власний капітал підприємства – це фінансовий ресурс суб'єкта господарювання, який належить підприємству на праві власності та функціонує як частина своїх активів. Визначають такі складові власного капіталу: статутний капітал, допоміжний капітал, резервний капітал і нерозподілений прибуток. Капітал є одним з основних показників кредитоспроможності підприємства. Він є основою для визначення фінансової незалежності, фінансової стійкості та стійкості підприємства.

Методологічною основою фінансування капіталу є розробка політики управління капіталом або створення власного капіталу за рахунок внутрішніх і зовнішніх джерел. Політика створення та управління власним капіталом є частиною загальної фінансової стратегії підприємства. Метою створення політики управління капіталом є забезпечення рівня власного капіталу, необхідного для розвитку виробництва підприємства. Механізм управління капіталом компанії складається з п'яти основних етапів, що детально визначають функціональні обов'язки спеціалістів, відповідальних за капітальні ресурси компанії..

Об'єктом цього дослідження є фінансова діяльність ТОВ "Швейна фабрика Декарест": фінансово-господарська діяльність фабрики у 2018-2021 роках характеризується збільшенням валюти балансу на 28,68%. Проте дебіторська заборгованість зросла негативно, а власні кошти підприємства залишилися незмінними, при цьому результат реалізації продукції 2021 року збільшиться на 8,7%. Найбільша частка операційних витрат посідає собівартість матеріалів - 46,9%, а найменша - на амортизацію - 2,2%. Коефіцієнт передачі активів значно перевищує рекомендований рівень, що свідчить про достатню кількість оборотних активів на одиницю основних засобів У 2021 році коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості

збільшився до 3,17, рентабельність активів зростає, а коефіцієнти оборотності власного капіталу та оборотних активів -2021 роках становив 18,18. Спостерігається зниження % та необхідні заходи щодо підвищення рівня ліквідності.

Щодо розміру власного капіталу в 2018-2021рр. ТОВ "Декарестська швейна фабрика" збільшилося на 314 тис.грн. та становитиме 6742 тис.грн. на 01.01.2024р. Стаття "Нерозподілений прибуток" у власному капіталі поступово збільшувалася і в 2021 році її питома вага склала 61,6%. Результати аналізу отримали розвиток при розгляді руху власного капіталу заводу у формі № 4 "Звіт про власний капітал". Розрахунки показують, що в 2021 році коефіцієнт надходження власного капіталу становить 0,064 п.е., а коефіцієнт вибуття власного капіталу - 0,003 п.е. Прим. ред.

Ефективність управління капіталом швейної фабрики ТОВ "Декарест" оцінюється покращенням оборотності, рентабельності та рентабельності власного капіталу за рахунок збільшення чистого прибутку у 2021 році. У сукупності ці коефіцієнти дозволяють фінансовим менеджерам оцінити ефективність управління капіталом та прийняти рішення щодо майбутнього зростання та використання. Позитивним результатом для заводу є те, що рентабельність власного капіталу збільшиться до 3,96% у 2024 році, внаслідок чого термін окупності власного капіталу становитиме 25,3 дні. У майбутньому завод має збільшити свій чистий прибуток і зробити внесок у формування власного капіталу..

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Спосіб підвищення ефективності фінансування за рахунок власного капіталу ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" є вдосконалення циклу управління капіталом, засноване на його структуризації, тобто введення статті "резервний капітал". Ефективність використання власного капіталу досягається шляхом проведення фінансово-економічних заходів, спрямованих на максимізацію прибутку. Для цього в 2024 році повинні бути розглянуті пропозиції щодо зниження собівартості реалізації продукції та послуг та збільшення чистого прибутку (виручки), отриманого від реалізації продукції та послуг, тоді наші економісти повинні скоригувати свої функціональні обов'язки з позиції, коли рентабельність капіталу постійно. На практиці економістам ТОВ "Швейна фабрика "Декарест" слід використовувати розширену модель оцінки рентабельності власного капіталу, яка дозволить встановити основні фактори, що впливають, і забезпечити більший потік інформації прийняття управлінських рішень.

Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління капіталом ТОВ "Швейна фабрика "Декарест": реалізація запропонованих заходів тягне за собою економічний ефект показника "чистий прибуток" у розмірі 149 тис. грн., і з точки зору оцінки ризику наявність на рівні 13,69% свідчить про доцільність реалізації заходів. Рентабельність ТОВ «Швейна фабрика «Декарест»" у 2024 році може становити 2,21% за показником економічного ефекту та 6,17% за показником рентабельності власного капіталу. Оцінка економічного ризику показує, що компанія має можливість підвищити рентабельність власного капіталу та приймати обґрунтовані бізнес-рішення.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аранчій В.І. Фінансова діяльність підприємств: [навчальний посібник] / В.І. Аранчій, В.Д. Чумак, О.Ю. Смолянська, Л.В. Черненко. – К.: ВД «Професіонал», 2019. – 240 с.
2. Бердникова Т.Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия / Т.Б. Бердникова. – М.: Инфра М, 2018. – 215 с.
3. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: [навчальний посібник] / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. – [2-ге вид., без змін]. – К.: КНЕУ, 2007. – 592 с.
4. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента / Бланк И.А. – [Т.1]. – К.: Ника-Центр, 2009. – 592 с.
5. Боровкова В.А. Управление рисками в торговле / В.А. Боровкова – СПб.: Питер, 2019. – 288 с.
6. Вівчар О.Й. Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства / О.Й. Вівчар, В.М. Саварин // Науковий вісник НЛТУ. – 2009. – Вип. 19.5. – С. 146 – 150.
7. Вітлінський В.В. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: [навч.-метод. посіб. для сам ост. вивчення дисц.] / В.В. Вітлінський, П.І. Верченко. – К.: КНЕУ, 2000. – 293 с.
8. Воробйов Ю.М. Формування власного фінансового капіталу підприємства / Ю.М. Воробйов // Фінанси України. – 2009. – №3 – С. 36-40
9. Ганієв А. Капітал акціонерного товариства: принципи формування, оптимізація структури / А. Ганієв // Ринок цінних паперів України. – 2009. – №7/8. – С. 41-45.
10. Герчикова, И.Н. Менеджмент: [учебник] / И.Н. Герчикова. – [4-е изд., перераб. и доп.]. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 511 с.
11. Головка В.І. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека: [навчальний посібник] / В.І. Головка, А.В. Мінченко,

- В.М. Шаманська. – К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 480 с.
- 12.Гридчина М.В. Фінансовий менеджмент: [курс лекцій] / М.В. Гридчина. – К.: МАУП, 2009 – 136 с.
 - 13.Дем'яненко І.В. Шляхи підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства [Електронний ресурс] / І.В. Дем'яненко, В.П. Назаренко. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2018/33_DWS_2018/Economics/74376.doc.htm
 - 14.Донець Л.І. Основи підприємництва: [навчальний посібник] / Л.І. Донець, Н.Г. Романенко. – К.: Центр навч. л-ри, 2021. – 320 с.
 - 15.Економіка підприємства: [навчальний посібник] / за ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2020. – 431с.
 - 16.Ефимова О.В. Финансовый анализ / О.В. Ефимова. – [4-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Издательство «Бухгалтерский учет», 2009. – 528с.
 - 17.Іваненко В.М. Курс економічного аналізу: [навчальний посібник] / В.М. Іваненко. – К.: КНЕУ, 2020 – 190 с.
 - 18.Івченко І.Ю. Економічні ризики: [навчальний посібник] / І.Ю. Івченко. – К.: Центр навч. л-ри, 2019. – 304 с.
 - 19.Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: [навчальний посібник] / К.В. Ізмайлова. – К.: МАУП, 2000. – 152 с.
 - 20.Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: [підручник] / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній. – [за ред. проф. А.Г.Загороднього]. – К.: Знання, 2008. – 487 с.
 - 21.Кличнікова Г.Є. Власний капітал підприємства та система управління ним [Електронний ресурс] / Г.Є. Кличнікова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2019/Economics/3_84774.doc.htm
 - 22.Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: [навчальний посібник] / Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. – [2-ге вид., перероб. і доп.] – К.: Знання, 2020. – 485 с.
 - 23.Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: [навчальний посібник] / М.Я. Коробов. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. –

- 378 с.
24. Костенко Т.Д. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: [навчальний посібник] / Т.Д. Костенко, Є.О. Підгора, В.С. Рижиков, В.А. Панков та ін. – Київ: Центр навчальної літератури, 2020 – 400 с.
25. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: [підручник] / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – Київ: Центр навчальної літератури, 2021. – 520 с.
26. Кретина М.Н. Фінансовий менеджмент / М.Н.Кретина.: М.: Справа й Сервіс, 2008. – 304 с.
27. Ліпич Л.Г. Капітал в системі управління підприємством / Л.Г. Ліпич, І.О. Гадзевич // Збірник наукових праць Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку Випуск №647. – Львів, 2009. – 114-120 с.
28. Машина Н.І. Економічний ризик: методи його вимірювання: [навчальний посібник] / Н.І. Машина. – К.: Центр навч. л-ри, 2018. – 188 с.
29. Мельник О.В. Особливості формування власного капіталу підприємства / О.В. Мельник, Л.І. Данілова // Науковий вісник Національного університету ДПС України. – 2018. – №1 (48). – С. 94 – 97.
30. Мних Є.В. Економічний аналіз: [підручник] / Є.В. Мних. – К.: Знання, 2019. – 630 с.
31. Новодворська В. Власний капітал – основа існування підприємства [Електронний ресурс] / В. Новодворська, І. Шафранська. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/34_NOBG_2008/34_NOBG_2008/Economics/37577.doc.htm.
32. Олійник О.В. Економічний аналіз: [практикум] / О.В. Олійник. – [за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця]. – Житомир: ПП»Рута», 2018. – 496 с.
33. Пояснювальна записка до річного звіту // ТОВ «Швейна фабрика «Декарест», 2008. – 44 с.
34. Пояснювальна записка до річного звіту // ТОВ «Швейна фабрика «Декарест», 2009. – 48 с.

35. Пояснювальна записка до річного звіту // ТОВ «Швейна фабрика «Декарест», 2018. – 53 с.
36. Пястолов С.М. Экономический анализ хозяйственной деятельности предприятий: [учебное пособие] / С.М. Пястолов. – М.: Академич. Проект, 2009 – 573 с.
37. Савчук В.К. Аналіз господарської діяльності сільськогосподарських підприємств: [навчальне видання] / В.К. Савчук.: К.: Урожай, 2020. – 328 с.
38. Семенов Г.А. Оптимізація структури капіталу підприємства товариств [Електронний ресурс] / Науковий вісник Запорізького національного університету. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2018_4/files/EC410_35.pdf. – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
39. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент: [навчальний посібник] / Л.С. Ситник. – К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 352 с.
40. Соколова Г.Н. Информационные технологии экономического анализа / Г.Н. Соколова. – М.: Экзамен, 2009. – 320 с.
41. Старостенко Г.Г. Фінансовий аналіз: [навчальний посібник] / Г.Г. Старостенко, Н.В. Мірко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2021 – 224 с.
42. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства / Н.В. Тарасенко. – [2-ге вид., стер.]. – К.: Алерта, 2018. – 485 с.с.
43. Теплова Т.В. Финансовые решения: стратегия и практика / Т.В. Теплова. – М.: Магистр, 2008. – 420 с.
44. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: [навчальний посібник] / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2018. – 554 с.
45. Управління підприємницькою діяльністю: оцінка, організація, прогнозування / За ред. проф. А.В. Чупіса. – Суми, Університетська книга, 2009. – 333 с.

46. Финансовое управление фирмой [под ред. В.И. Терехина]. – М.: ОАО. Изд-во «Экономика», 2008. – 350 с.
47. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку: [практичний посібник]. – К.: Лібра, 2009 – 336 с.
48. Фінансовий менеджмент [під ред. Е.С. Стоянова]. – М.: Перспектива, 2009. – 655 с.
49. Фінансовий менеджмент: [підручник] / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2020. – 536 с
50. Фінансово-економічний аналіз: [підручник] / П.Ю. Буряк, М.В. Римар, М.Т. Бець та ін. – [під заг. ред. П.Ю. Буряка, М.В. Римара]. – К.: ВД "Професіонал", 2019. – 528 с.
51. Хохлов Н.В. Управление риском: [учебное пособие] / Н.В. Хохлов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 239 с.
52. Черная О.Е. Влияние основных макроэкономических показателей на стоимость капитала предприятия / О.Е. Черная // Академічний огляд. – 2009. – №2 – С. 40-45.
53. Чернова Г.В. Управление рисками: [учебное пособие] / Г.В. Чернова, А.А. Кудрявцев. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2020. – 160 с.
54. Чиж Н.М. Напрямки підвищення ефективності використання власного капіталу підприємства [Електронний ресурс] / Н.М. Чиж // Економічний форум. 1/2019. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2019_1/32.pdf
55. Чиж Н.М. Проблеми формування оптимальної структури власного капіталу акціонерних товариств [Електронний ресурс] / Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – 2007. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvvnvnu/ekonomika/2007_12/R3/8.pdf. – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
56. Шапкин А.С. Теория риска и моделирование рискованных ситуаций: [учебник] / А.С. Шапкин, В.А. Шапкин. – М.: Издательско-торговая

- корпорація «Дашков и Ко», 2020. – 880 с.
- 57.Шевчук Н. Капітал підприємства: формування та ефективність функціонування / Н. Шевчук // Ринок цінних паперів України. – 2019. – №5,6 – С. 39-43.
- 58.Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: [підручник] / В.М. Шелудько. – К.: Знання, 2021. – 439с.
- 59.Шеремет А.Д. Методика фінансового аналізу підприємства / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулін, Е.В. Негашев. – М.: Юні-Глоб, 2000. – 80 с.
- 60.Шило В.П. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства: [навчальний посібник] / В.П. Шило та інш. – К.: Кондор, 2020. – 240 с.
- 61.Шиян Д.В. Фінансовий аналіз: [навчальний посібник] / Д.В. Шиян, Н.І. Строченко. – К.: Видавництво А.С.К., 2018. – 240 с.
- 62.Шмален Г. Основы и проблемы экономики предприятия: [учебник] / Г. Шмален. – [пер. с нем.; под ред. А.Г. Поршнева]. – М.: Финансы и статистика, 2021. – 510 с.
- 63.Шпак Н.З. Система управління капіталом підприємства / Н.З. Шпак, О.М. Рудницька // Науковий вісник НЛТУ. – 2018. – Вип. 20.10. – С. 257 – 261.
- 64.Экономика предприятия: [учебник] / Под ред. проф. Н.А. Сафронова. – М.: «Юристъ», 2008. – 584 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Баланс станом на 2021 рік

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	3	4
Основні засоби		
- залишкова вартість	0	0
- первісна вартість	3	3
- накопичена амортизація	(3)	(3)
Незавершене будівництво	396	381
- залишкова вартість	2000	2613
- первісна вартість	6012	6906
- знос	(4012)	(4293)
- справедлива (залишкова) вартість	0	0
- первісна вартість	0	0
- накопичена амортизація	(0)	(0)
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
- інші фінансові інвестиції	116	116
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	1260	1017
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	2895	2257
Знос інвестиційної нерухомості	(1635)	(1240)
Відстрочені податкові активи	0	0
Гудвіл	0	0
Інші необоротні активи	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0
Усього за розділом I	3772	4127
Виробничі запаси	285	135
Поточні біологічні активи	0	0
Незавершене виробництво	561	574
Готова продукція	243	98
Товари	370	251
Векселі одержані	0	0
- чиста реалізаційна вартість	2790	4070
- первісна вартість	2790	4070
- резерв сумнівних боргів	(0)	(0)
- за бюджетом	0	0
- за виданими авансами	223	100
- з нарахованих доходів	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1375	1375
Поточні фінансові інвестиції	0	0
- в національній валюті	32	6
- у т.ч. в касі	0	0
- в іноземній валюті	233	0
Інші оборотні активи	0	6
Усього за розділом II	6112	6615
III. Витрати майбутніх періодів	1	2
IV. Необоротні активи та групи вибуття	0	0
Баланс	9885	10744

Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	3	4
Статутний капітал	17	17
Пайовий капітал	0	0
Додатковий вкладений капітал	0	0
Інший додатковий капітал	2577	2569
Резервний капітал	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3881	4156
Неоплачений капітал	(0)	(0)
Вилучений капітал	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	0	0
Усього за розділом I	6475	6742
Частка меншості	0	0
Забезпечення виплат персоналу	0	0
Інші забезпечення	0	0
Сума страхових резервів	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	0	0
Цільове фінансування	0	0
Усього за розділом II	0	0
Довгострокові кредити банків	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	227	213
Інші довгострокові зобов'язання	384	476
Усього за розділом III	611	689
Короткострокові кредити банків	0	220
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	58

Векселі видані	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	831	1500
- з одержаних авансів	824	580
- з бюджетом	235	414
- з позабюджетних платежів	0	0
- зі страхування	158	122
- з оплати праці	533	259
- з учасниками	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	0	0
Інші поточні зобов'язання	218	160
Усього за розділом IV	2799	3313
V. Доходи майбутніх періодів	0	0
Баланс	9885	10744

ДОДАТОК Б

Баланс станом на 2020 рік

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	3	4
Основні засоби		
- залишкова вартість	0	0
- первісна вартість	3	3
- накопичена амортизація	(3)	(3)
Незавершене будівництво	381	396
- залишкова вартість	1516	2000
- первісна вартість	5435	6012
- знос	(3919)	(4012)
- справедлива (залишкова) вартість	0	0
- первісна вартість	0	0
- накопичена амортизація	(0)	(0)
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
- інші фінансові інвестиції	116	116
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	1357	1260
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	2871	2895
Знос інвестиційної нерухомості	(1514)	(1635)
Відстрочені податкові активи	0	0
Гудвіл	0	0
Інші необоротні активи	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0
Усього за розділом I	3370	3772
Виробничі запаси	189	285
Поточні біологічні активи	0	0
Незавершене виробництво	471	561
Готова продукція	276	243
Товари	474	370
Векселі одержані	0	0
- чиста реалізаційна вартість	1893	2790
- первісна вартість	1893	2790

- резерв сумнівних боргів	(0)	(0)
- за бюджетом	0	0
- за виданими авансами	184	223
- з нарахованих доходів	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1375	1375
Поточні фінансові інвестиції	0	0
- в національній валюті	114	32
- у т.ч. в касі	0	0
- в іноземній валюті	1	233
Інші оборотні активи	0	0
Усього за розділом II	4976	6112
III. Витрати майбутніх періодів	2	1
IV. Необоротні активи та групи вибуття	0	0
Баланс	8349	9885

Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	3	4
Статутний капітал	17	17
Пайовий капітал	0	0
Додатковий вкладений капітал	0	0
Інший додатковий капітал	2625	2577
Резервний капітал	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3650	3881
Неоплачений капітал	(0)	(0)
Вилучений капітал	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	0	0
Усього за розділом I	6292	6475
Частка меншості	0	0
Забезпечення виплат персоналу	0	0
Інші забезпечення	0	0
Сума страхових резервів	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	0	0
Цільове фінансування	0	0
Усього за розділом II	0	0
Довгострокові кредити банків	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	60	227

Інші довгострокові зобов'язання	58	384
Усього за розділом III	118	611
Короткострокові кредити банків	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0
Векселі видані	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1209	831

- з одержаних авансів	1	824
- з бюджетом	262	235
- з позабюджетних платежів	0	0
- зі страхування	98	158
- з оплати праці	194	533
- з учасниками	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	0	0
Інші поточні зобов'язання	175	218
Усього за розділом IV	1939	2799
V. Доходи майбутніх періодів	0	0
Баланс	8349	9885

ДОДАТОК В

Баланс станом на 2019 рік

Актив	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	3	4
Освні засоби		
- залишкова вартість	0	0
- первісна вартість	3	3
- накопичена амортизація	(3)	(3)
Незавершене будівництво	377	381
- залишкова вартість	2699	1516
- первісна вартість	7879	5435
- знос	(5180)	(3919)
- справедлива (залишкова) вартість	0	0
- первісна вартість	0	0
- накопичена амортизація	(0)	(0)
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
- інші фінансові інвестиції	116	116
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	0	1357
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	0	2871
Знос інвестиційної нерухомості	(0)	(1514)
Відстрочені податкові активи	44	0
Гудвіл	0	0
Інші необоротні активи	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0
Усього за розділом I	3236	3370
Виробничі запаси	217	189
Поточні біологічні активи	0	0
Незавершене виробництво	185	471
Готова продукція	80	276
Товари	84	474
Векселі одержані	0	0
- чиста реалізаційна вартість	1086	1893
- первісна вартість	1086	1893
- резерв сумнівних боргів	(0)	(0)
- за бюджетом	0	0
- за виданими авансами	16	184
- з нарахованих доходів	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1376	1375
Поточні фінансові інвестиції	0	0

Грошові кошти та їх еквіваленти:		
- в національній валюті	123	114
- у т.ч. в касі	0	0
- в іноземній валюті	28	1
Інші оборотні активи	2	0
Усього за розділом II	3197	4977
III. Витрати майбутніх періодів	4	2
IV. Необоротні активи та групи вибуття	0	0
Баланс	6437	8349

Пасив	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	3	4
Статутний капітал	17	17
Пайовий капітал	0	0
Додатковий вкладений капітал	0	0
Інший додатковий капітал	2646	2625
Резервний капітал	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2548	3786
Неоплачений капітал	(0)	(0)
Вилучений капітал	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	0	0
Усього за розділом I	5211	6428
Частка меншості	0	0
Забезпечення виплат персоналу	0	0
Інші забезпечення	0	0
Сума страхових резервів	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	0	0
Цільове фінансування	0	0
Усього за розділом II	0	0
Довгострокові кредити банків	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0

Відстрочені податкові зобов'язання	0	60
Інші довгострокові зобов'язання	58	58
Усього за розділом III	58	118
Короткострокові кредити банків	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0
Векселі видані	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	445	1209
- з одержаних авансів	157	1
- з бюджетом	142	126
- з позабюджетних платежів	0	0
- зі страхування	83	98
- з оплати праці	195	194
- з учасниками	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	0	0
Інші поточні зобов'язання	146	175
Усього за розділом IV	1168	1803
V. Доходи майбутніх періодів	0	0
Баланс	6437	8349

ДОДАТОК Д

Звіт про фінансові результати за 2021 рік

Стаття	За звітний період	За попередній період
1	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	18530	14107
Податок на додану вартість	2781	2247
Акцизний збір	(0)	(0)
	(0)	(0)
Інші вирахування з доходу	(0)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	15749	11860
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(12027)	(8843)
- прибуток	3722	3017
- збиток	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2206	1388
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	0	0
Адміністративні витрати	(3142)	(2265)
Витрати на збут	(164)	(94)
Інші операційні витрати	(2351)	(1599)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	(0)	(0)
- прибуток	271	447
- збиток	(0)	(0)
Доход від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	182	0
Інші доходи	0	8
Фінансові витрати	(22)	(0)
Втрати від участі в капіталі	(0)	(0)
Інші витрати	(165)	(5)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0
- прибуток	266	450
- збиток	(0)	(0)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	0	0
У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	(0)	(267)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	1	0
- прибуток	267	183
- збиток	(0)	(0)
- доходи	0	0
- витрати	(0)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	(0)	(0)

ДОДАТОК Ж

Звіт про фінансові результати за 2020 рік

Стаття	За звітний період	За попередній період
1	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	14107	13168
Податок на додану вартість	2247	2081
Аквизний збір	(0)	(0)
	(0)	(0)
Інші вирахування з доходу	(0)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11860	11087
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(8843)	(7662)
- прибуток	3017	3425
- збиток	(0)	(0)
Інші операційні доходи	1388	966
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	0	0
Адміністративні витрати	(2265)	(1813)
Витрати на збут	(94)	(103)
Інші операційні витрати	(1599)	(1058)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	(0)	(0)
- прибуток	447	1417
- збиток	(0)	(0)
Доход від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	0	0
Інші доходи	8	14
Фінансові витрати	(0)	(1)
Втрати від участі в капіталі	(0)	(0)
Інші витрати	(5)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0
- прибуток	450	1430
- збиток	(0)	(0)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	0	0
У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	(267)	(213)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	0	0

ДОДАТОК К

Звіт про фінансові результати за 2019 рік

Стаття	За звітний період	За попередній період
1	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	13168	10274
Податок на додану вартість	2081	1517
Акцизний збір	(0)	(0)
	(0)	(0)
Інші вирахування з доходу	(0)	(7)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11087	8750
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(7662)	(7000)
- прибуток	3425	1750
- збиток	(0)	(0)
Інші операційні доходи	966	798
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	0	0
Адміністративні витрати	(1813)	(1459)
Витрати на збут	(103)	(112)
Інші операційні витрати	(1058)	(840)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	(0)	(0)
- прибуток	1417	137
- збиток	(0)	(0)
Доход від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	0	0
Інші доходи	14	84
Фінансові витрати	(1)	(0)
Втрати від участі в капіталі	(0)	(0)
Інші витрати	(0)	(15)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0
- прибуток	1430	206
- збиток	(0)	(0)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	0	0
У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	(213)	(0)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	0	60
- прибуток	1217	266
- збиток	(0)	(0)
- доходи	0	0
- витрати	(0)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	(0)	(0)